

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 30, f: 01 478 98 77, e: ps-sds@dz-rs.si, www.dz-rs.si

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
(prvopodpisani Janez Janša)

Ljubljana, 27. september 2016

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
dr. Milan Brglez, predsednik

Na podlagi 118. člena Ustave RS in 250. člena Poslovnika DZ RS podpisane poslanke in poslanci vlagamo

INTERPELACIJO O DELU IN ODGOVORNOSTI
VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

zaradi

kršenja Ustave in zakonov Republike Slovenije,
neuresničevanja zavez iz
Koalicijskega sporazuma vladnih strank SMC, DeSUS in SD,
slabega upravljanja z državo in državnim premoženjem ter
vse večjega razvojnega zaostanka za primerljivimi državami v EU.

Dne 18. septembra 2014 je prisegla Vlada RS, ki jo je sestavila koalicija strank SMC, SD in Desus. V koalicijski pogodbi so vladi zastavili številne splošne in konkretne cilje, ki bi morali biti na teoretični polovici mandata 2014 – 2018 uresničeni vsaj 50%.

Strokovni svet SDS in Poslanska skupina SDS sta po dveh letih opravila oceno uresničevanja koalicijske pogodbe po resorjih ter ustavne prisege, ki so jo pred dvema letoma opravili predsednik in člani Vlade RS ter jo strnila v pričujočo Interpelacijo o delu vlade, ki jo na podlagi 118. člena Ustave RS ter 250., 251. in 252. člena poslovnika Državnega zbora vlagamo v proceduro. Sklep v smislu 1. oziroma 3. odstavka 252. člena poslovnika DZ bomo predlagali po končani razpravi o interpelaciji.

Ključno vprašanje, na katerega naj odgovori interpelacijska razprava, se glasi: **»V kolikšni meri je vlada RS v prvi polovici mandata 2014-2018 uresničevala ustavno prisego in lastno koalicijsko pogodbo ter na katerih področjih so odstopanja od zastavljenih ciljev največja?«**

V nadaljevanju podajamo obrazložitev vprašanja, na katerega pa bo mogoče celovito odgovarjati šele po prejetem odgovoru vlade in opravljeni razpravi na plenarni seji državnega zbora. Interpelacijo bomo podpisniki v skladu s 1. odstavkom 252. člena poslovnika DZ pred razpravo na seji zbora še dodatno obrazložili. V razpravi bomo opozorili tudi na nekatere druga nezakonita in neustavna ravnanja vlade in posameznih ministrstev pri urejanju zadev, ki niti niso bile predmet koalicijske pogodbe.

I. GOSPODARSTVO

Slovenija beleži v zadnjem obdobju gospodarsko okrevanje, stopnja brezposelnosti se niža, indeksi konkurenčnosti so boljši. Kljub na videz spodbudnim trendom gospodarska rast zaostaja za našimi pomembnimi konkurenti (višegrajskimi državami in EU Baltskimi državami), zaostanka za državami evro območja praktično ne zmanjšujemo. Gospodarsko okrevanje ni podkrepljeno z dvigom produktivnosti, kar znatno slabša na videz ugodno sliko. Močno so upadle tudi investicije države. Sredstva državnega proračuna se torej vse več uporabljajo za tekoče potrebe in izdatke države (plače, tekoči transferji, ...) in vse manj za nove investicije, ki so gonilo rasti in gospodarskega razvoja.

Dejavniki, ki vplivajo na gospodarsko rast, so predvsem eksterne narave (rast povpraševanja v naših gospodarskih partnericah (Nemčija), kar znatno krepi izvoz; izjemno nizke obrestne mere (politika ECB) in s tem zmerna rast naložb ter okrevanje v evro območju, nekaj pa je tudi notranjih. Med notranje dejavnike sodi zlasti delna sanacija bančnega sektorja, ki se je zgodila pred nastopom vlade dr. Mira Cerarja in stabilizacija javnih financ, ki pa ni posledica ukrepov te vlade, pri čemer je sedanja vlada žal le delno nadaljevala razmeroma restriktivno politiko javnofinančnih izdatkov. Praktično so zanemarljivi učinki (neznatnih) ukrepov sedanje vlade na razmeroma ugodne gospodarske trende. Realno gledano je zato neutemeljeno in neprimerno pripisovanje lastnih zaslug sedanje vlade za trenutno stanje v gospodarstvu.

V mandatu sedanje vlade ni zaznati reformnih ukrepov, na potrebnost katerih opozarjajo gospodarska združenja (zniževanje obremenitve dela, manj birokracije, ...). Zlasti so upadle investicije, še posebej nujne naložbe države v infrastrukturo (2TDK, obnova cestnega omrežja, energetika, ...). Posledično je v krizi pomembna gospodarska panoga, to je gradbeništvo. Črpanje evropskih sredstev je katastrofalno. Operativni program in strategija pametne specializacije, ki predstavljata vsebinski okvir za črpanje sredstev, sta se rojevali prepočasi, vsebinsko pa sta prirejena določenim vplivnim skupinam in ne bosta prispevali k dosegu zelenih ciljev (dvig dodane vrednosti, višja produktivnost, tehnološki razvoj, inovativno gospodarstvo, ...). Slovenija ima torej znatno večje potenciala za gospodarsko rast in nova delovna mesta glede na doseženo. V kolikor bi bile ugodne mednarodne razmere podkrepljene tudi z domačimi (vladnimi) ukrepi in reformami, bi razvojni zaostanek za evro območjem začeli dejansko zmanjševati.

V nadaljevanju izpostavljamo nekaj najbolj očitnih razhajanj med zavezami sedanje vlade, ki so za področje gospodarstva zapisane v Koalicijskem sporazumu, in dejanskim stanjem.

Izvelek iz Koalicijskega sporazuma:

Vse na enem mestu (VEM). Poenostavitev postopkov, da bi poslovni subjekti lahko opravili čim večje število svojih administrativnih opravil, povezanih z državo, na enem mestu (npr. dokumentacija in umeščanje objektov v prostor, pridobivanje informacij, financiranje podjetniških projektov, podpora start-up podjetjem, podpora pri internacionalizaciji poslovanja, javna naročila, prijave na evropske razpise, presoja strateških projektov, podpora inovacijam in greenfield naložbam).

Dejansko stanje:

Po dveh letih vlade dr. Mira Cerarja je obljuba o poenostavitvah postopkov skozi VEM ostala neizpolnjena. Podjetja tako za obljubljena področja, vezana na pridobivanje dokumentacije, informacije in umeščanja objektov v prostor, financiranje podjetniških projektov, javna naročila, prijave na evropske razpise, podpora start-upom in inovacijam, še zmeraj nimajo dostopa na enem mestu, prav tako ne morejo opraviti vseh postopkov na enem mestu. To pomeni, da se administrativne ovire niso zmanjšale, prav tako ni večje informacijske podprtosti oziroma so informacije še zmeraj razdrobljene in na različnih lokacijah, zato o večji učinkovitosti javne uprave v podporo gospodarskim subjektom ne moremo govoriti.

Izvleček iz Koalicijskega sporazuma:

Izboljšanje učinkovitosti in transparentnosti upravljanja z državnim premoženjem. Upravljanje je potrebno izboljšati skozi učinkovito delovanje in upravljanje Slovenskega državnega holdinga (SDH) in slabe banke (DUTB), z vzpostavitvijo bolj učinkovitega in aktivnega nadzora delovanja SDH in DUTB, z jasno določeno strategijo upravljanja posameznih vrst državnega premoženja ter s klasifikacijo naložb. Potrebno je izboljšati in izvajati kodeks korporativnega upravljanja podjetij v državni lasti z namenom, da se bo državno premoženje upravljalo na podlagi sprejete strategije države o upravljanju z državnim premoženjem na odgovoren, neodvisen, profesionalen in transparenten način. Če bo potrebno, se za navedene namene dopolni Zakon o slovenskem državnem holdingu (ZSDH1).

Dejansko stanje:

Dejansko upravljanje kapitalskih naložb vlade dr. Mira Cerarja je popolno nasprotje zavez iz Koalicijskega sporazuma. Vpletanje ministrov v kadrovanje (Gašperšič-Uprava DARS-a, Luka Koper) in upravljanje naložb, zloraba vladnih služb za politične namene (Veber-SOVA-Telekom) je v tem mandatu doseglo višek. Rezultat tega je obglavljen SDH in plenilska politika v podjetjih v državni lasti. Politika upravljanja je usmerjena zgolj na kadrovske apetite politične elite (zlasti SMD in SD) in dividendno politiko, ki izčrpa podjetja. Posledično so zelo zastale naložbe v posodobitve, razvoj in nujna infrastrukturna vlaganja. Eklatantni primer je leto 2016, ko sta ELES in Gen energija (oba v 100% državni lasti) morala vplačati 40 mio EUR dividend za pokrivanje vrzeli v proračunu za delež, ki ga mora proračun nameniti za vlaganja v infrastrukturni del investicije (protipoplavna zaščita) projekta gradnje HE na spodnji Savi.

Izvleček iz koalicijskega sporazuma

Tehnološka platforma. Vzpostaviti nacionalno tehnološko platformo za večje sodelovanje vlade, raziskovalcev in gospodarstva na strateški ravni. Cilj je omogočiti izmenjavo in transfer znanstvenih dosežkov, dognanj ter pretvorba v višjo dodano vrednost.

Dejansko stanje

Dosego zelenih ciljev tehnološke platforme, ki predstavlja učinkovitejšo izmenjavo ter transfer znanstvenih in raziskovalnih dosežkov in dognanj v gospodarstvo, z namenom dviga dodane vrednosti in produktivnosti, tehnološkega razvoja in inovativnosti, je aktualna vlada povsem zanemarila. V dveh letih obljubljene platforme, ki bi lahko predstavljala most med znanostjo in gospodarstvom, ni vzpostavila.

Področje regionalnega razvoja

Izvleček iz koalicijskega sporazuma

Decentralizacija je pomemben vzvod politične stabilnosti države ter krepitve demokracije. Z namenom vzpostavitve v danih političnih in gospodarskih ter finančnih razmerah optimalno delujoče lokalne samouprave je potrebno v prvi polovici mandata pripraviti strategijo razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji, za pripravo katere so že bila sprejeta izhodišča. Čim prej je potrebno pripraviti strokovno analizo nalog javnih oblasti, kot jih določajo predpisi ter v skladu s subsidiarnostjo poiskati najustreznejšo raven njihovega izvajanja, ki bo utemeljena na jasnih merilih za določitev ustreznega območja (funkcionalno regionalizacijo). Strategija mora tudi odgovoriti na vsa ključna vprašanja v zvezi z ustanovitvijo pokrajin, poudarek pa mora biti na združevanju občin in reformi sistema financiranja občin.

Dejansko stanje

Žal ukrepi obstoječe koalicije niso usmerjeni v decentralizacijo, temveč ravno nasprotno v vse večjo centralizacijo, tudi glede podpore pri projektih, financiranih iz evropskih sredstev. Konec leta 2014 so se pripravljali temeljni dokumenti za črpanje evropskih sredstev iz nove finančne perspektive 2014 – 2020. Predstavniki regij so želeli in vztrajali pri ločenih Operativnih programih za Vzhodno in Zahodno kohezijsko regijo, saj bi v ločenih operativnih programih lahko bilo jasno določeno, koliko sredstev je namenjeno posamezni kohezijski regiji. Žal koalicija temu ni prisluhnila in je vztrajala pri enem operativnem programu.

Del sredstev, od skupno 3,2 mlrd EUR, je namenjen le Vzhodni regiji (1,2 mlrd EUR) del sredstev (0,8 mlrd EUR) le Zahodni regiji, medtem ko je kar 1 mlrd EUR namenjena celotni Sloveniji. Ključ za delitev teh t.i. skupnih kohezijskih sredstev pa je v rokah ministrstev, ki pa žal ne upoštevajo razlik v razvitosti regij. Medtem ko je Zahodna kohezijska regija na 97 % razvitosti EU, je Vzhodna kohezijska regija zgolj na 68% razvitosti EU. Znotraj teh dveh kohezijskih regij pa nekatere statistične regije kažejo še na bistveno večjo razhajanje glede na razvitost. Imamo Osrednjeslovensko regijo, ki je na 116 % razvitosti EU, medtem ko imamo regije, kot so Podravje, Pomurje, Zasavje, Kraško,..., kjer je razvitost ponekod celo pod 60 % glede na povprečje EU. Regije, ki ne dosežejo 75 % povprečja EU, se v okviru evropske kohezijske politike štejejo za manj razvite regije. Pri pogajanjih za evropska sredstva nove (obstoječe) finančne perspektive smo na račun manj razvite Vzhodne regije prejeli dodatnih 0,5 mlrd EUR zato bi bilo še toliko pomembneje, da bi se večina evropskega denarja resnično namenila manj razvitim regijam.

II. FINANCE

1. Zadolževanje države

Konsolidiran bruto dolg države je konec leta 2015 znašal 32,07 milijarde evrov oziroma 83,2% BDP. Glede na leto 2014 je bil višji za 1,88 milijarde evrov oziroma za 2,2 odstotne točke BDP-ja. Tako visoko povečevanje javnega dolga je predvsem posledica nadaljnega zadolževanja države, kot tudi neustrezne trošarinske politike, neučinkovitega črpanja evropskih sredstev, pomanjkanja državnih investicij, skromnega povečanja državnih prihodkov iz naslova uvedbe davčnih blagajin in pasivnosti pri upravljanju z državnim dolgom, kjer se v zadostni meri ne izkoristijo zgodovinsko nizke obrestne mere na svetovnih finančnih trgih.

2. Neuspešno črpanje EU sredstev

Črpanje evropskih sredstev je zelo pomembna postavka proračuna. Iz javno dostopnih podatkov lahko razberemo, da je letošnje leto za vlado dr. Mira Cerarja pri črpanju evropskih sredstev katastrofalno. V Poročilu o izvrševanju proračuna RS za leto 2016 v obdobju januar-junij 2016 je vlada navedla podatek, da so prejeta sredstva iz EU v prvi polovici letošnjega leta znašala 296,4 milijonov EUR. Realizacija EU sredstev je v prvem poletju znašala samo 29,6%, prejeta EU sredstva pa so bila glede na enako obdobje lani nižja kar za 108,1 milijona EUR. V mesecu juliju 2016 smo počrpali zgolj za nekaj več kot 600 tisoč EUR evropskih sredstev, kar je najmanjši prihodek za Slovenijo, odkar je članica Evropske unije.

Primer neuspeha pri črpanju EU sredstev je neprijava Javne agencije za raziskovalno dejavnost (ARRS) na evropska sredstva za mlade raziskovalce v okviru razpisa Cofund Marie Skłodowska-Curie Actions, v okviru katerega bi lahko pridobili do 20 milijonov evropskih sredstev. Vendar po besedah direktorja ARRS za ta razpis sploh niso sposobni pripraviti uspešne projektne vloge, s čimer je Slovenija edina evropska država, ki ne bo črpala sredstev iz tega sklada.

3. Upravljanje državnega premoženja in kadrovanje v državnih podjetjih

Pri poenostavljeni pripojitvi Factor banke in Probanke je šlo za sporno in netransparentno odločitev vlade o poenostavljeni pripojitvi teh dveh bank k prevzemni družbi DUTB z odpovedjo uporabe 582., 583. ter prvega in drugega odstavka 586. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD), brez sestavitve vmesne bilance stanja ter poročila posloводства o pripojitvi ter revizije pripojitve.

Neaktivnost vlade (prek nadzornega sveta SDH, ki ga predlaga vlada) pri prodaji državnih družb Adrie Airways in Palome podjetjema – s strani SDH - poštnima nabiralnikoma, s sedežem v davčni oazi.

Sporna kadrovska politika pri upravljanju državnega premoženja, kot je bilo imenovanje nadzornikov NLB. Večina predlaganih nadzornikov pred imenovanjem ni opravila ocene ustreznosti za nadzornike s strani Banke Slovenije. Poleg tega je SDH predlagal nekatere kadre, ki so odgovorni ne le za zadnjo bančno luknjo, pač pa celo za bančno luknjo, ki jo je Slovenija na račun davkoplačevalcev sanirala v začetku 90-tih let.

Sporno kadrovanje, predvsem z in ob odstavitvi »tujcev« iz uprave DUTB. Sporno imenovanje bivšega predsednika uprave SDH, saj je kot član uprave NLB d.d. od leta 2009 do leta 2012 imel vodstven položaj, ko je nastajala »bančna luknja« v tej banki.

Pravno podlago za izvrševanje sistemske korupcije in klientelizma je vlada pripravila z novelo Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (ZUKSB-A). V njej je na glavo obrnila osnovno poslanstvo DUTB, ki je bilo prodaja nanjo prenesenih slabih terjatev, ob milijardni sanaciji slovenskih državnih bank; iskanje aktivnega lastnika družb in ugotavljanje nepravilnosti, ki so privedle do sanacije slovenskih državnih bank. Z novelo zakona je vlada med drugim določila DUTB novo poslanstvo, in sicer prestrukturiranje slabih terjatev oziroma gospodarskih družb. S tem je vzpostavila vzporedno institucijo (poleg SDH), pristojno za prestrukturiranje podjetij. Z novelo zakona je tako vlada dr. Mira Cerarja (in seveda koalicija, ki je to novelo v Državnem zboru potrdila) ustvarila pravno podlago, da bodo tisti, ki so odgovorni za nastanek slabih terjatev, lahko zelo poceni prišli nazaj do svojih lastniških deležev.

4. Davčna politika

Neuresničitev in kršitev zaveze, zapisane v koalicijski pogodbi, da mora biti reforma na prihodkovni strani usmerjena k spremembi strukture davkov, ne pa k višanju stopenj obstoječih davkov (stalna uzakonitev višje stopnje DDV, čeprav je bilo to zvišanje le začasno), zvišanje davka na finančne in zavarovalne storitve, neustrezno vodena trošarinska politika, ki ne optimizira prihodkov, odprava valorizacije pri dohodnini, odprava postopnega znižanja stopnje davka od dohodkov pravnih oseb in namesto tega celo zvišanje za 2 odstotni točki.

5. Financiranje občin

Ob upoštevanju določb Zakona o financiranju občin bi morala znašati povprečnina 652 evrov. Župani oziroma njihova združenja so v pogajanjih želeli doseči, da bi znašala povprečnina za letošnje leto 536 evrov. Vendar jim je vlada ponudila zgolj 525 evrov. Ker župani na to niso pristali, je vlada predlagala v Zakonu o izvrševanju proračunov še manj, in sicer 522 evrov, kar so poslanci koalicije tudi potrdili. Zaradi tega je 144 županov in županov decembra 2015 podpisalo zahtevo za odstop finančnega ministra dr. Dušana Mramorja.

Rast stroškov občin, predvsem na področju socialnega varstva, ki rastejo bistveno hitreje kot povprečnina, ima za posledico drastično padanje investicijske moči občin. Država bi morala tudi drugim 211 občinam v Sloveniji nameniti podobno pozornost, kot jo namenja MO Ljubljana.

6. Neuresničevanje zavez o fiskalni politiki – Fiskalni svet

V 9. in 16. členu Zakona o fiskalnem pravilu je določen rok za začetek postopka in sam izbirni postopek izbire članov Fiskalnega sveta. Na podlagi teh določb zakona bi morala vlada do 9.8.2015 objaviti poziv za člane Fiskalnega sveta, do 9.10.2015 bi morala Državnemu zboru predlagati kandidate, o katerih bi se moralo glasovati najkasneje do 9.11.2015. Vendar je vlada kandidate za člane Fiskalnega sveta predložila Državnemu zboru šele 15.2.2016. Kandidati niso dobili potrebne dvotretjinske podpore, novih kandidatov pa vlada vse do danes ni predlagala, čeprav je po določbah zakona zavezana nemudoma po neizvolitvi kandidatov objaviti nov razpis za prijavo kandidatov v Uradnem listu. Tako vlada dr. Mira Cerarja nima nadzornega organa,

katerega stališča bi morala upoštevati pri pripravi okvirov za proračunov sektorja države ter pri načrtovanju in izvajanju javnofinančne politike.

7. Programski proračun

Neuresničena zaveza vlade (iz koalicijske pogodbe), da se bo pripravil programski proračun z določitvijo prioritet in meril, ki bodo pripomogla k učinkovitejši porabi sredstev. Na področju priprave državnega proračuna vlada dr. Mira Cerarja ni uvedla nobenih sprememb oziroma izboljšav.

III. PRAVOSODJE

Pravosodje je v razvitih in demokratičnih državah eden temeljnih stebrov delovanja države nasploh. Naše pravosodje je po letu 1991 svoje delo nadaljevalo v demokratični državi, toda v svojem bistvu se sploh ni spremenilo. Kljub jasnemu zakonskemu določilu, da so v trajni mandat lahko izvoljeni le tisti sodniki, ki v bivšem režimu pri svojem delu niso kršili človekovih pravic in svoboščin, se je zgodilo to, da pravosodni sistem tega zakonskega določila praktično sploh ni spoštoval.

Pravosodni sistem danes zato ne zagotavlja učinkovite pravne države za vse državljane, temveč se v veliki meri ukvarja sam s seboj, s ščitenjem sebe in svojih privilegijev kot tudi sodnih napak. Tudi zato imamo največje število sodnikov na število prebivalcev, najdražje pravosodje in največ sodnih zaostankov med državami EU ter smo med državami z največ kršitvami človekovih pravic v sodnih postopkih glede na število prebivalcev, kar ugotavlja ESČP.

Zaveze v Koalicijskem sporazumu in njihova realizacija

1. Sodna reforma

Obstaja splošno zavedanje, da je potrebna sodna reforma. Minister za pravosodje mag. Goran Klemenčič je ob predstavitvi t.i. mini sodne reforme napovedal, da bo do konca leta 2015 pripravil reformo, ki bo obsegala 15 novel zakonov in 5 povsem novih zakonov.

Po več kot 9-ih mesecih zamude je ta zaveza le deloma uresničena. Minister je pripravil le 6 novel in le 1 nov zakon, pa še ta je obtičal v zakonodajnem postopku, saj je Zakonodajno-pravna služba DZ ocenila, da je neustaven.

2. Dosledno spoštovanje načel pravne države.

Koalicijska zaveza ni realizirana, še več, koalicija s predsednikom vlade v številnih primerih aktivno deluje prav v nasprotni smeri. Koalicija se je tako skoraj leto dni ukvarjala z mandatom enega od poslancev, ki mu ga je na koncu protizakonito in protiustavno tudi odvzela. Enako je koalicija ravnala v primeru civilne pobude za referendum o pravicah istospolno usmerjenih oseb, ko je do skrajnih možnosti preprečevala izvedbo referenduma in še bi lahko naštevali.

3. Trajen mandat sodnikov z daljšo poskusno dobo.

Koalicijska zaveza ni realizirana.

4. Ničelna stopnja tolerance do korupcije znotraj pravosodja.

Tudi na tem področju koalicija v praksi do sedaj ni naredila ničesar. Še več, Komisija za preprečevanje korupcije je pri imenovanju generalnega direktorja Vrhovnega državnega tožilstva Boštjana Škrleca ugotovila, da sta generalni državni tožilec Zvonko Fišer in nekdanji minister Aleš Zalar ravnala koruptivno, koalicija pa je njuno ravnanje gladko zagovarjala. Sodišče je sklep Komisije za preprečevanje korupcije sicer razveljavilo, a ta trenutek teče nov postopek omenjene komisije, kjer so ugotovitve enake in pričakovati je enako ravnanje koalicije.

5. Vzpostavitev preglednih kriterijev za imenovane sodnikov.

Koalicijska zaveza ni realizirana.

6. Odprt dialog s civilno družbo in konstruktivna vključitev vseh deležnikov v pripravo zakonodaje.

Koalicijska zaveza ni realizirana, veliko argumentov pa je za to, da vlada dr. Mira Cerarja deluje ravno nasprotno. Vse zakonodajne pobude opozicije in civilne družbe koalicija po pravilu zavrača, prav tako minister za pravosodje zavrača vsakršen dialog. Najnovejši primer je civilna pobuda za spremembo več zakonov s področja pravosodja, ki jih je Vlada RS v svojem mnenju že zavrnila, koalicija pa bo pričakovano temu sledila.

7. Poostren nadzor nad izvajanjem lobistične zakonodaje.

Kako naj bi koalicija to nalogo izvedla ni jasno, saj te naloge izvaja Komisija za preprečevanje korupcije, ki je neodvisen državni organ, pa tudi v praksi vlada na tem področju ni naredila ničesar.

8. Ustanovitev Specializiranega sodišča Republike Slovenije.

To naj bi se zgodilo kot nadaljevanje NPU in Specializiranega državnega tožilstva, toda vlada na tem področju ni naredila ničesar.

9. Ukinitve Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili pri Specializiranem državnem tožilstvu.

Koalicijska zaveza ni realizirana.

10. Ureditev zemljiškoknjižnih evidenc.

Koalicijska zaveza ni realizirana.

IV. ZDRAVJE

Ministrstvo za zdravje ni realiziralo še nobene obljube oziroma zaveze za področje zdravstva, ki izhajajo iz koalicijske pogodbe trenutne vlade. Nujno potrebnih sprememb na področju zdravstva ni niti zaznati, realizacija teh sprememb pa je v tem mandatu že nemogoča, tudi če bi jih v kratkem pripravili. Zaradi popolne nesposobnosti ministrice ni prav nobenih možnosti za nujno potrebne spremembe.

1. Neukrepanje na področju podaljševanja čakalnih dob v slovenskem zdravstvu

Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje je 1. avgusta 2016 v naboru 13 –ih specialističnih ambulant, ki vključuje tudi fizioterapijo na primarni ravni, na prvi ambulantni pregled čakalo 114.282 pacientov, kar pomeni 289 oziroma 0,25% čakajočih več kot v enakem obdobju preteklega meseca. Nad dopustno dolgo je na prvi ambulantni pregled čakalo 13.991 pacientov, kar pomeni 2.127 oziroma 17,93% čakajočih več kot v enakem obdobju meseca julija.

Statistično pomeni, da se je število čakajočih na prvi ambulantni pregled v letu dni povečalo za 6%, število, ki čakajo nad dopustno dolgo na prvi pregled pa za kar 26%. Pri čemer je potrebno poudariti, da so že lanskoletne čakalne vrste z vidika zagotavljanja ustavne pravice do zdravstvenega varstva povsem nesprejemljive.

Navedene številke in podatki kažejo, da zmanjševanje čakalnih dob, razen v lepih besedah in obljubah ministrice za zdravje Milojke Kolar Celarc, ni prva prioriteta zdravstvene politike te vlade. Izvaja se projekt skrajševanja čakalnih dob, kjer ministrica obljublja dodatnih 7,9 mio EUR za skrajševanje čakalnih dob na določenih področjih.

Ključ problema je nesprejeta celovita zdravstvena reforma. Potrebno je namreč sprejeti dolgoročne ukrepe, ki bodo sistemsko rešili oziroma skrajšali čakalne dobe. Prekomerno dolge čakalne vrste posledično vodijo tudi v odločitve bolnikov, da se odločajo za samoplačniške preglede ali za zdravljenje v tujini. Dejstvo je, da zdravstvo nujno potrebuje vsaj 200 mio EUR, učinki pa bodo (če sploh bodo) vidni šele čez leto ali dve.

Trenutno delovanje slovenskega zdravstva kaže elemente nedovoljene državne pomoči javnim zavodom. Podeljevanje dodatnih programov za skrajševanje čakalnih dob za nekatere operativne posege predstavlja nelojalno konkurenco, saj ni bil izveden razpis, kjer bi se lahko za izvedbo programov potegovali vsi izvajalci, preferirani so bili javni zavodi. Postavlja se vprašanje, ali poskus skrajševanja čakalnih dob samo za nekatere posege ne krši pravice ostalih bolnikov, ki so na čakalnih seznamih za druge posege, ki te prioritete niso bili deležni, ne predstavlja kršitve po Zakonu o pacientovih pravicah.

Zaradi veljavne EU direktive o prostem pretoku blaga in storitev prihaja do oškodovanja slovenskih bolnikov in izvajalcev. Če zavarovanec prinese račun za opravljeno storitev izven Slovenije, ZZZS tak račun zavarovancu poravna, če prinese račun od slovenskega izvajalca, pa ne.

Dejstvo je, da so koncesionarji del javnega zdravstvenega sistema in pomembno vplivajo na kvaliteto zdravstvenih storitev in zmanjšanje čakalnih dob. Koncesionarji ob sedanjih davčnih zakonodaji prispevajo pomembna sredstva v državni proračun in so (tudi) posledično nosilci stabilnosti finančne blagajne, kar vsi po vrsti, še zlasti pa Ministrstvo za finance zanemarjajo ali namenoma zamolčijo. Nujno bi bilo treba opraviti nezahtevno strokovno analizo o višini vplačil v državni proračun s strani izvajalcev - koncesionarjev v primerjavi z javnimi zdravstvenimi zavodi.

Nedopustno podaljševanje čakalnih dob je po eni strani posledica povečanih potreb prebivalstva glede na finančna sredstva in obseg programov dogovorjenih med izvajalci in ZZSZ, po drugi strani pa je v delu ambulantne specialitike posledica omejevanja popoldanskega dela specialistov pri drugih izvajalcih oziroma samoplačniške dejavnosti ponovno protipravno z vidika prava EU o svobodi opravljanja storitev.

Ministrica mora poskrbeti za dodatna sredstva za zdravstvo in se nehati pretvarjati, da ti problemi niso pomembni, saj 51. člen Ustave Republike Slovenije zagotavlja pravico do zdravstvenega varstva. Daljšanje čakalnih vrst je namreč vse večji problem slovenskega zdravstva, ki ga občutijo seveda predvsem slovenski bolniki.

2. Neukrepanje na področju koruptivnih dejanj v zdravstvu

Da korupcija močno prežema zdravstveni sistem in je tudi vzrok za povečanje stroškov v zdravstvu, so že pred časom opozorili posamezniki, zaposleni v zdravstvu.

3. februarja 2016 je na 25. seji Komisije za nadzor javnih financ javnost s svojimi izjavami presenetila v. d. generalne direktorice UKC Ljubljana, Brigita Čokl. Govorila je o posameznikih v zdravstvu, ki gredo tudi do najvišjih predstavnikov države, da dosežejo svoje. To naj bi tudi sama doživela. Marsikoga izjave v. d. generalne direktorice UKC Ljubljana niso presenetile. O enakih ali podobnih zadevah se v Sloveniji govori že nekaj let. Ministrica Milojka Kolar Celarc pa molči in kljub obljubam, da bo zadevi prišla do dna, tega še ni storila.

S posameznimi primeri korupcije v zdravstvu in posledično slabšanjem kakovosti zdravstvenih storitev so se ukvarjale tudi različne pristojne institucije: Računsko sodišče RS, Komisija za preprečevanje korupcije in Nacionalni preiskovalni urad. Po vseh preiskavah, tudi kriminalističnih, se do danes ni zgodilo popolnoma nič. Podjetja, ki so bila vpletena v številne sumljive posle, še naprej ostajajo dobavitelji medicinske opreme, serviserji in posojevalci opreme na reverz. Velikokrat celo edini dobavitelj. Ministrica pa še vedno nič, kljub dejstvu, da so ljudje, ki so bili vpleteni v posamezne nepravilnosti in ki so se okoriščali na račun javnih zdravstvenih zavodov, še danes na pomembnih položajih in odločajo o zdravstvu. Ti posamezniki rušijo ugled zdravniškega poklica in zdravnikov, znižujejo zaupanje državljanov v slovenski zdravstveni sistem in zdravniško oskrbo ter »neprestano skrbijo«, da so stroški nabavljenih pripomočkov previsoki, opravljene storitve predrage, čakalne dobe predolge, zdravstveni sistem pa drag in premalo učinkovit. Zato je SDS predlagala ustanovitev PK o ugotavljanju zlorab v slovenskem zdravstvenem sistemu na področju prodaje in nakupa žilnih opornic.

3. Urgentni centri in Nujna medicinska pomoč

Tudi na tem področju se kaže popolna nesposobnost ministrice za zdravje, ki bi morala pripraviti načrt delovanja Urgentnih centrov, ki pa ga še do sedaj ni, kar ima za posledico popoln kaos v delovanju centrov. Dvojni sistem nujne medicinske pomoči v urgentnih centrih in 24- urnega zdravstvenega varstva v predelih, ki še nimajo satelitskih centrov, pa je na ravni celotne Slovenije podražil sistem. Preoblikovanje urgentne službe je bilo izvedeno mimo smernic in brez sodelovanja razširjenega strokovnega kolegija za urgentno medicino (RSK).

Še vedno ni pripravljeno delovanje dispečerske službe, urgentnih pediatričnih centrov in reševanja s helikopterji. Še več, ne izvaja se uredba EU, s katero država ne sme favorizirati svojih reševalnih aktivnosti s helikopterji na račun konkurenčnih služb. Helikoptersko reševanje je še vedno organizirano slabo, medicinsko reševanje nima niti enega lastnega helikopterja.

Ministrica je objektivno odgovorna za smrtni primer (najmanj eden, verjetno pa kar tri) v Urgentnem centru pri SB Nova Gorica. Nadzor nad izvedeno izgradnjo ni bil izveden skladno s predpisi oziroma inštalacije niso izvedli kompetentni izvajalci.

Ministrstvo za zdravje pri organizaciji UC ni vključilo pediatrije oziroma pediatričnih urgentnih centrov in organizacije le – teh. Problematično je tudi dejstvo, da v Slovenije primanjkuje 110 pediatrov, poleg tega da so v mrežo zajeti že vsi specializanti, ki se še izobražujejo. Ministrstvo se kljub vsem naštetim dejstvom, nepremišljeno loteva projekta vzpostavljanja PUC kot tudi UC, saj tudi dolgoročno ob takšnem kadrovskem primanjkljaju kadrov ne bo mogoče nuditi ustrezne urgentne pomoči na PUC.

4. Politično kadrovanje

S strokovnega vidika vodenja in razvoja zdravstvenih institucij je izredno problematično nastavljanje direktorjev bolnišnic, zamenjava članov Svetov zavodov, ki so izbrani na podlagi politične pripadnosti in ne strokovnih kompetenc.

5. Nesprejetje ključne zakonodaje, neupoštevanje stroke in nepripravljenost za dialog

Pripravljen predlog novele Zakona o zdravstveni dejavnosti želi praktično onemogočiti koncesionarsko dejavnost, kar je v nasprotju z evropskimi smernicami, ki zahtevajo popolnoma prosto konkurenco na tem področju. S strani ZZS je bila zato že dana prijava Evropski komisiji.

Pri razpoložljivih osnutkih sprememb zakonodaje (Zakon o lekarniški dejavnosti, ZZdej) Ministrstvo za zdravje ne implementira določila prava EU, kjer je zdravstvena in lekarniška dejavnost tržna dejavnost, veljajo pravila svobodnega opravljanja storitev, prepoved omejevanja konkurence, prepoved državne pomoči.

Na vsak način se želi bistveno zmanjšati pomen Zdravniške zbornice in s tem vzpostaviti stanje socialističnega obdobja, ko zdravniška zbornica ni bila dovoljena. S strani ministrice za zdravje je organiziran napad na zdravništvo v celoti, saj želi ukiniti zakon o zdravniški službi.

Nesposobnost ministrice se kaže tudi v izogibanju kakršnihkoli kontaktom z zdravniškimi in drugimi stanovskimi organizacijami, še več, izogiba se tudi javnim nastopom, kjer bi bila možna

razprava, daje le samostojne izjave, polne praznih obljub, zavajanj in v zadnjem času celo napadov na drugače misleče.

Z uredbo o nabavljanju krvi in zdravil iz krvnih pripravkov v Sloveniji, je ministrica kršila osnovna načela Zakona o javnih naročilih.

Izgube javnih zavodov se povečujejo (tudi) zaradi neupoštevanja dejstva da so zavodi (izvajalci) podrejeni trgu pri nabavah opreme in materialov, država pa regulira cene zdravstvenih storitev glede na razpoložljiva finančna sredstva in ne na podlagi ekonomskih postavk.

V. DELO, DRUŽINA, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

1. Ureditev dolgotrajne oskrbe

Slovenija je edina država med članicami Evropske unije, ki nima celovito urejene dolgotrajne oskrbe. Že od leta 2008 dalje vlada vsako leto znova zapiše v svoj Normativni program dela (NPD), da bo sprejela Zakon o dolgotrajni oskrbi. V Nacionalnem programu reform (NRP) enako obljubo pošlje v Bruselj. Vendar zakon do danes ni ugledal luči sveta in možnosti, da jo kaj kmalu bo, so precej slabe. Zakon ni pomemben le za starejše, kar se pogosto napačno predstavlja v javnosti, ampak za vse, ki v vsakodnevnem življenju potrebujejo pomoč drugih. Prepiranje med ministrstvom za zdravje in ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pod čigar okrilje spada zakon, je ceneno preusmerjanje pozornosti. Je tudi dokaz, da ministri med seboj ne znajo sodelovati in dokaz nemoči predsednika vlade, ki jih k sodelovanju ne more pripraviti. Ker je zakon napisan že v n-tih različicah, je potrebna le odločitev, katero od njih poslati v sprejem v Državni zbor.

2. Nujna reorganizacija mreže socialnih zavodov

Centri za socialno delo (CSD) vse bolj postajajo ustanove, ki se ukvarjajo z birokratskimi opravili, namesto da bi svojo energijo posvetili reševanju stisk ljudi. V času, ko je ministrica kot državna sekretarka že sodelovala pri oblikovanju zakonodaje, je bil sprejet Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki je povzročil veliko krivic ljudem in ogromno težav ter dela CSD-jem. Nesporno je, da so CSD-ji popolnoma v rokah politične skupine, ki ji pripada dr. Anja Kopač Mrak. Reorganizacija mreže CSD se pripravlja že več let, najmanj pa od leta 2012 dalje. Vrtenje v krogu idej, ki so motivirane s političnimi interesi in na katerih služijo razni eksperti, po štirih letih ni dalo vidnega napredka. Preden ministrstvo porabi še več davkoplačevalskega denarja za izdelavo strategije medijskega komuniciranja, torej kako v javnosti prodati zgodbo o reorganizaciji CSD-jev, bi lahko poizkusili z nekaj manjšimi, vendar zato nič manj učinkovitimi koraki.

Za začetek bi vzpostavili "skupne službe". Tako se CSD-jem ne bi bilo treba več ukvarjati z računovodstvom, kadrovskimi zadevami in podobnimi skupnimi opravili. Včasih ni treba velikih projektov, da se stvari premaknejo na bolje.

3. Zagovarjanje neživiljenjskih odločitev CSD

Tak primer je arbitrarni odvzem koroških dečkov, kjer je ministrica za delo, družino, socialne zadeve in invalide opustila dolžno ravnanje kot pristojna ministrica, ki je dolžna zagotavljati, da državni organi in nosilci javnih pooblastil v vseh dejavnostih in postopkih v zvezi z otrokom skrbijo za otrokovo korist in celovitost družinske skupnosti. V konkretnem primeru se je razgalila politizacija dela centrov za socialno delo pod vodstvom dr. Anje Kopač Mrak, kjer je splošno znano dejstvo, da so vodstveni kadri večine CSD politično nastavljeni. Obstaja namreč utemeljen sum, da je v konkretnem primeru ministrica stopila v bran in pokrila sporne odločitve CSD Slovenj Gradec tudi zato, ker je, zdaj že nekdanji, direktor CSD Slovenj Gradec član SD.

V konkretnem primeru je prišlo tudi do kršitve varovanja osebnih podatkov otrok in njune ožje družinske skupnosti, saj je ministrica dopustila, da je v reviziji postopka sodelovala oseba, ki za to ni imela pravne podlage ter je bila v skupino izbrana zgolj na podlagi vnaprej znane opredelitve do primera, ki je bila v korist stališča ministrice in CSD. Informacijska pooblaščenka je kasneje v

postopku inšpekcijskega nadzora primer zlorabe osebnih podatkov pokrila kot »manjši prekršek«, pri tem pa razkrila dejstvo, da je zunanja sodelavka CSD bila pred tiskovno konferenco zgolj ustno seznanjena z okoliščinami primera in ni imela vpogleda v listine, na podlagi katerih bi lahko oblikovala neodvisno »strokovno« mnenje. To jasno nakazuje, da je bila ko sodelovanju povabljen za pokritje spornih strokovnih odločitev CSD in politične odločitve ministrice.

Epilog primera pa je, da imajo otroci pravico do stika s starimi starši eno uro na mesec pod nadzorom, kar je manj, kot je dovoljeno zapornikom v slovenskih zaporih!

4. Ukinitve obveznosti vračanja varstvenega dodatka

Varstveni dodatek je socialni transfer. Mnogo upokojencev se mu je odpovedalo, ker ne želijo nalagati obveznosti svojim potomcem, ki bodo morali po njihovi smrti državi vrniti vse, kar so sami prejeli od države. Morda se to komu zdi pravično. Češ, če imajo v lasti nepremičnino, potem je prav, da del te nepremičnine pripada državi, saj so od nje vendar prejeli nekaj denarja, ki ga morajo vrniti. Varstveni dodatek se torej obravnava kot neke vrste kredit. Toda gledano širše, to predstavlja nedopustno diskriminacijo z ostalimi prejemniki socialnih transferov. Tudi državne štipendije so socialni transfer. In otroški dodatki tudi. Če bi sledili logiki vračanja, bi morale enako veljati za vse. Vendar za nikogar drugega, razen za tiste, ki prejemajo varstveni dodatek in denarno pomoč, obveznost vračanja ne velja. Zato bi bilo potrebno ukiniti obveznost vračanja varstvenega dodatka.

Morebitne spremembe bodo prejete prepozno, poleg tega pa so bile s strani ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti že dvakrat zavrnjene, ko smo v SDS predlagali, da bi obveznost vračanja varstvenega dodatka ukini.

5. Ukinitve propadlega projekta vrednotnic

Projekti, kot so odpis dolgov in preprečevanje dela na črno z vpeljavo vrednotnic, so bili popolni streli v prazno. Medtem, ko se je en ukrep že iztekel in dokazano ni dal nobenih rezultatov, so vrednotnice še kar v veljavi. Analiza je pokazala, da so bili stroški vpeljave vrednotnic nekajkrat višji, kot je bil njihov izplen. Zakaj ministrica trmasto vztraja pri njih, ni jasno.

Nekaj neučinkovitih projektov in programov bi se našlo tudi na Zavodu za zaposlovanje. Učinkovitost se ne meri s tem, koliko denarja je bilo razdeljenega, ampak kakšni rezultati so bili doseženi. Eden izmed projektov, okoli katerega je bilo izrečene že veliko samohvale, je Jamstvo za mlade, ki pa v resnici ni tako uspešen projekt. Malo svežega vetra in prilagoditve dejanskim potrebam na trgu dela ne pri tem ne pri drugih projektih zavoda ne bi škodovalo.

6. Nadaljevanje aktivnosti v zvezi z Belo knjigo o pokojninski reformi

Z veliko pompom je bila pred nekaj meseci predstavljena Bela knjiga o pokojninski reformi, ki naj bi nakazala bodočo ureditev pokojninskega sistema. Najbrž ni nikogar med nami, ki se ne bi strinjal, da pokojninsko reformo potrebujemo. K sreči smo pred tremi leti in pol sprejeli zakon, ki je za nekaj časa podaljšal vzdržnost pokojninskega sistema. Ampak to ni dovolj. Dolgoročno potrebujemo novo rešitev.

Predlogi, ki so zapisani v Beli knjigi, so pozitivno presenečenje. Predvsem zato, ker takšnih predlogov nikoli ne bi pričakovali od "leve" vlade. Skoraj prepričani smo, da mnogi od tistih, ki so tudi v javnosti zagovarjali ministričin predlog, Bele knjige niso prebrali, ali pa ne razumejo, kaj tam piše. Popolnoma jasno je, da aktualna koalicija nikoli ne bo sprejela zakona, ki bi vseboval rešitve iz Bele knjige. Pa ne gre le za nekaj vprašanj, ki so medijsko najbolj odmevala. Celoten koncept je drugačen od tega, kar poznamo sedaj.

Ministrstvo je širokogrudno predvidelo kar štiri (!) leta javne razprave. In v tem je največje sprenevedanje. Sprejetje zakona je postavljeno v čas, ki presega mandate Cerarjeve vlade. Za dr. Anjo Kopač Mrak je dosežek že sama predstavitev Bele knjige. Z vsebino in njeno realizacijo se tako ali tako nihče več ne ukvarja. V štirih letih se bo spremenilo marsikaj. Tudi vlada in koalicija. Če ministrica s pokojninsko reformo misli resno, naj po enem letu ali še prej javne razprave prinese predlog zakona v Državni zbor.

7. Nujni popravki veljavnega pokojninskega zakona

Obdobje javne razprave o novem pokojninskem sistemu je čas, ki ga lahko izkoristi, da se uveljavijo nekatere nujno potrebne spremembe sedanjega zakona. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je eden izmed najbolj obsežnih in zapletenih. Številne spremembe so povzročile skoraj neberljive prehodne določbe, v katerih se ne znajde nihče več. Popolnoma iluzorno je, da bi si kdo znal sam izračunati pokojnino. Večinoma ljudje ne razumejo niti izračuna, ki ga naredi ZPIZ.

Veliko težav bi rešili že s tem, če bi zakon razdelili v več delov. Pri tem bi lahko popravili tudi takšne anomalije, kot je ureditev statusa samostojnih podjetnikov in nekaj drugih zadev, ki kar vpijejo po spremembah. V poseben zakon bi prenesli tudi vse pravice, ki predstavljajo izrazit socialni transfer in nimajo nič skupnega s pokojnino. Tako bi zakon lažje zadihal, z njim pa tudi pokojninska blagajna. Ne gre za poseganje v pravice, ampak za povsem tehnično opravilo, kako en megalomanski zakon razdeliti v dva ali tri malo manj obsežne. Ekipa na ministrstvu je sposobna in bi to naredila v zelo kratkem času.

8. Popravilo škode narejene zaradi odvzema možnosti pridobitve Zoisove štipendije za vrhunske športnike.

Z uveljavitvijo novega Zakona o štipendiranju je bila dijakom in študentom – športnikom odvzeta možnost, da sploh kandidirajo za Zoisovo štipendijo. Ob sprejemanju zakona med poslanci vladne koalicije ni bilo razumevanja za opozorila, da bo treba po novem zakonu za pridobitev Zoisove štipendije hkrati (!) izpolnjevati tako pogoj glede ocen kot tudi pogoj glede izjemnih dosežkov. Tudi predstavniki ministrstva se niso dali prepričati, da dijak, ki ima same odlične ocene in je obenem npr. tudi državni prvak v atletiki, res zasluži Zoisovo štipendijo. Ne, športni dosežki se ne morejo šteti med izjemne dosežke, so zatrjevali. Se pa med izjemne dosežke šteje npr. objava znanstvenoraziskovalne naloge v strokovni reviji ali zborniku. Res krivično do vseh, ki ob napornih treningih in zlatih medaljah na državni ravni (!) z odliko opravljajo tudi svoje šolske obveznosti. Do začetka novega šolskega leta je še dovolj časa, da ministrica to krivico popravi.

9. Škodljivo ustanavljanje institucij na eni strani in prav tako škodljivo ukinjanje institucij na drugi strani

Pod krinko racionalizacije je ministrica predlagala pripojitev Javnega sklada RS za štipendije in razvoj kadrov Javnemu jamstvenemu, preživninskemu in invalidskemu skladu RS. Z navedeno pripojitvijo naj bi prihranili celih 200.000 EUR! To je natančno toliko, kot jih bo potrebno zagotoviti za ustanovitev novega Urada za varstvo pred diskriminacijo. Ministrstvo je ob tem hitelo zagotavljati, da nam ustanovitev samostojnega Urada za varstvo pred diskriminacijo nalaga celo opomin Evropske komisije. Vendar to ne drži. V opominu jasno piše, da mora biti organ neodvisen, vendar je organizacijsko lahko umeščen tudi v nek drug organ, ki se ukvarja s podobno vsebino. Je bilo to zavajanje namerno?

Zagovarjamo racionalizacijo v javni upravi, toda vsega vendarle ne gre metati v isti koš. Štipendije, preživnine in invalidnine res niso za skupaj. Če bi sledili logiki obrazložitve, s katero ministrica ukinja štipendijski sklad, bi lahko imeli v državi samo en sklad, en zavod in eno agencijo. Saj vsi delajo približno na enak način, kajne? Torej, ministrica, umaknite ta škodljivi predlog iz procedure in raje dodelite skladu več dela, več programov in več pristojnosti. To bo dobro za vse, predvsem pa za izjemne talente, ki jih sklad podpira pri njihovem izobraževanju.

10. Ponovna vzpostavitev socialnega dogovarjanja na zdravih temeljih

Ničkolikokrat je bilo iz ust ministrice slišati, da je socialno sporazumevanje izjemnega pomena. Rešitve, ki niso širše družbeno usklajene, ne bodo nikoli dobro sprejete med ljudmi. Vendar socialno sporazumevanje ne pomeni diktature ene ali druge strani. Ministrstvo kot partner bi moralo skrbeti, da so slišani in upoštevani vsi.

Ko je dr. Anja Kopač Mrak skupaj s sindikati konec 2015 enostransko predlagala spremembo definicije minimalne plače, so delodajalske organizacije odstopile od Socialnega sporazuma. Pri tem ne gre za vsebinsko vprašanje, ali je definicija minimalne plače ustrezna, ali ne, pač pa za način komuniciranja in sodelovanja. Podobno enostransko potezo si je ministrstvo privoščilo v času največje krize, ko je povišalo minimalno plačo brez soglasja delodajalcev.

Pogajanja s socialnimi partnerji so bila vedno naporna, vendar ravnanja ministrice kažejo na nerazumevanje in podcenjevanje instituta socialnega dialoga in na velik prepad med besedami in dejanskim ravnanjem. Pobuda za ponovno vzpostavitev pravega partnerskega odnosa z vsemi deležniki je lahko dana takoj.

11. Nedopustno ideološko vsiljevanje zakonov, ki jih ljudje ne podpirajo

Propadli poizkus uveljavitve Družinskega zakonika je najboljši pokazatelj, da je je treba za uspešen zakon pridobiti čim širšo podporo ljudi. Trmasto vztrajanje na svojem in vsiljevanje rešitev, ki so za del populacije nesprejemljive, se ponavadi ne konča dobro. Ob odpiranju ideoloških vprašanj in presojanju, čigave vrednote so bolj prave, je zanimivo opazovati, kako tisti, ki največ govorijo o strpnosti in spoštovanju drugače mislečih, sami ravnaajo ravno nasprotno. Obsojajo in podcenjujejo obravnavajo vse, ki si drznejo imeti drugačna stališča.

V tem trenutku so bolj kot kdajkoli prej ogrožene naše tradicionalne vrednote. Svet, Evropa in z njimi Slovenija se spreminjajo z veliko hitrostjo. Vse več ljudi meni, da to ni dobro in da so nam

stvari ušle iz rok. Ob pripravi bodoče zakonodaje mora imeti vlada in vsako ministrstvo posebej v mislih, da na svetu živimo različni ljudje, ki imamo različne vrednote. Ministri, ki morajo skrbeti za vse državljane, so dolžni vsem posvečati enako pozornost in enako skrb. Vsem so dolžni izkazati enako spoštovanje.

12. Neracionalno obnašanje do proračunskih sredstev

Ekonomisti na ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti so bolj redki. To se pozna tudi pri porabi proračunskega denarja. Ena izmed visokih vladnih uslužbenk na ministrstvu je nekoč dejala, da se ne izplača izvajati programa, pri katerem se ne porabi najmanj 1 milijon EUR. Ne glede na to, ali gre za integralna ali evropska sredstva, je takšen odnos nesprejemljiv.

Na mačehovski odnos do porabe proračunskih sredstev ter na slabo in neodgovorno načrtovanje kaže tudi izvajanje enega izmed prvih protikriznih ukrepov vlade iz leta 2009. Dr. Anja Kopač Mrak je bila takrat državna sekretarka in je pomembno vplivala na delo ministrstva. Gre za Zakon o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa. Na ministrstvu so izračunali, da bomo za ukrep potrebovali kar 230 milijonov EUR. Denarja v proračunu seveda ni bilo, zato smo se morali dodatno zadolžiti. Na koncu je bilo porabljenih le 33 milijonov EUR. Podobno nerealno načrtovanje se je dogajalo še na več drugih projektih.

Enak način dela se ponavlja tudi v tem mandatu, saj so sredstva za politiko zaposlovanja porabljenega premalo racionalno in se s tem znižuje njihova učinkovitost.

Proračun ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je eden največjih, zato bi morali z njim posebej skrbno ravnati. Poglobljen nadzor, ki bi se ukvarjal predvsem z vidikom smotrnosti porabe, bi najbolje izvedel kakšen manjši podjetnik, ki dvakrat obrne vsak evro. Manevrskega prostora je še veliko, kljub temu, da je pretežni del odhodkov določen z zakoni. Nikjer namreč ne piše, da se zakoni ne morejo spremeniti. Prav tako nikjer ni zapisano, da je tistim, ki že leta in leta živijo na račun proračuna, ta pravica dodeljena za vedno.

VI. INFRASTRUKTURA

Koalicijske zaveze vlade dr. Mira Cerarja na področju infrastrukture so zelo ohlapne.

Prometna infrastruktura

1. Vse na enem mestu (VEM), Vzpostavitev državnega centra za upravljanje prometa

Zaveza ni uresničena.

2. Financiranje obveznih gospodarskih javnih služb

Zaveza ni uresničena.

3. Sprejetje Strategije razvoja prometne infrastrukture

Zaveza je bila uresničena julija 2015, ni pa sledila konkretizacija v izvedbenem programu, ki jo je minister obljubljal v prvi polovici letošnjega leta. Sicer je ministrstvo julija 2016 objavilo predlog Resolucije o nacionalnem programu razvoja prometa v RS, ki je bil v javni obravnavi do 22.8.2016. Zakona, ki smo ju v SDS vložili spomladi 2016 za konkretizacijo Strategije, pa sta bila (brez argumentov) zavrnjena;

4. Uskladitev organizacije železniškega sistema z evropskimi direktivami s tega področja

Zaveza je formalno uresničena.

5. Integracija javnega potniškega prometa

Zaveza se uresničuje s 1.9.2016; projekt pa očitno ni v celoti dodelan, poleg tega zamuja najmanj za leto dni.

6. Pospešitev razvoja širokopasovnih omrežij

Zaveza ni uresničena.

Ministrstvo za infrastrukturo v tem mandatu pomanjkljivo in prepočasno uresničuje zaveze iz koalicijske pogodbe, ki se nanašajo na področje prometne infrastrukture. Ni izvedbenega načrta Strategije razvoja prometa, ki bi moral biti sprejet v letošnjem letu, prav tako je neustrezen pristop pri modernizaciji železniške infrastrukture, ki bo podražil in podaljšal izvajanje projektov (npr. ustanovitev posebnega podjetja za 27 km proge Divača-Koper). Soočamo se z zamudo pri uvedbi enotne vozovnice (IJPP), kateri ni sledila prenova financiranja JPP, na kar opozarja tudi revizija Računskega sodišča.

Podražitve GSMR-ja, projekta elektronskega vodenja železniškega prometa iz 117 mio EUR na ca. 144 mio EUR, kar bo v celoti breme javnih financ RS.

7. Državno podjetje 2TDK

Vlada dr. Mira Cerarja je sklep o ustanovitvi posebnega projektne podjetja za drugi železniški tir Koper-Divača, ki ga je poimenovala 2TDK, sprejela konec marca 2016. Ustanovljeno projektno podjetje 2TDK ter iskanje potencialnih zasebnih vlagateljev za ta projekt je le eden od številnih projektov vlade dr. Mira Cerarja, ki nima poslovnega načrta, ne strategije, za njegovo delovanje pa bo porabljen proračunski denar. V primeru 2TDK gre za vložek v višini do 200 mio. EUR.

Podoben primer je na področju državnih gozdov ustanovitev državnega podjetja SiDG d.o.o, kjer je država dala poročila v vrednosti 20 mio. EUR in zaustavila delo v državnih gozdovih ob hkratni nezagotovitvi ustreznega prehoda iz sistema koncesij.

Energetika

1. Energetski koncept Slovenije. Sprejem energetskega koncepta Slovenije kot osnovnega razvojnega dokumenta, ki predstavlja nacionalni energetski program. Pri tem je energetiko treba definirati kot razvojno možnost tudi za vse ostale dejavnosti.

Ministrstvo za infrastrukturo je uspelo izdelati zgolj Smernice za pripravo Energetskega koncepta Slovenije in izvesti javno razpravo na temo Smernice izdelave Energetskega koncepta Slovenije. Vsebina smernic je zgolj prepis evropskih usmeritev v obliki zelenih ciljev in vprašanj, kako podjetja energetske dejavnosti vidijo svoj nadaljnji razvoj. S takšnim pristopom bomo dobili koncept poslovanja energetskih družb, ne pa usmeritev oziroma koncept oskrbe odjemalcev z električno energijo v bodoče.

Obljubljen rok, da bo Ministrstvo za infrastrukturo po javni razpravi do konca leta 2015 pripravilo predlog Energetskega koncepta Slovenije in ga posredovalo v javno obravnavo, je že slabo leto mimo. Še vedno nimamo predloga Energetskega koncepta in glede na objave na strani Ministrstvo za infrastrukturo je tudi preklicana izdelava strokovnih podlag za izdelavo zastavljenega Energetskega koncepta.

2. Neodvisna revizija izvedbe gradnje TEŠ 6. Zagotoviti bo potrebno neodvisno revizijo TEŠ 6 in ekonomike prihodnjega obratovanja.

Vlada ni izvedla (kolikor je znano tudi ni naročila) neodvisne revizije, kako se je izvajala gradnja TEŠ 6 in kakšna je ekonomika prihodnjega obratovanja TEŠ 6. Glede na to, da je TEŠ 6 nadomestni blok za vse stare obstoječe bloke v TEŠ, lahko iz nekaterih medijskih podatkov in dejstev zaključimo, da družba TEŠ blok 6 ni načrtovala oziroma ga ni umestila v celoten sistem TEŠ kot nadomestni blok. Dejstvo je, da TEŠ 6 predstavlja dodaten blok, za katerega se ne more zagotoviti ob sočasnem delovanju vseh obstoječih blokov dovolj domačega premoga, ustrezne oddaje električne energije v energetski sistem, zagon bloka 6 brez delovanja obstoječih starejših blokov in niti daljinskega ogrevanja bližnjih mest. Javno razkritje revizije vodenja projekta bloka TEŠ 6 naj odgovori na vprašanje, ali so odgovorni v TEŠ s skrbjo dobrega gospodarja projekt izvajali odgovorno in v korist same družbe oziroma skupine HSE.

3. Izdelava metodologije za ocenjevanje ekonomike projektov na nivoju države (ceste, telekomunikacija, ...) z namenom izdelave realnih ekonomskih ocen.

Zaveza o izdelavi in javni objavi metodologije za ocenjevanje ekonomike projektov na področju energetike (še) ni izpolnjena. Hkrati tudi ni nobene informacije glede priprave te metodologije. Metodologija je pomembna, ker bi morala upoštevati sočasno ekonomiko investicije, energetski pomen za stabilno, zanesljivo in trajnostno oskrbo države z električno energijo, vpliv na višino končnega računa za vse odjemalce električne energije (strošek za gospodinjstva kot tudi podjetja) in doseganje zavez, ki jih je naša država dala na mednarodni ravni. Metodologija bi morala biti ovrednotena na zadnjih izvedenih energetskih projektih in potencialnih investicijskih energetskih projektih, tako večjih kot manjših, z namenom prioritarnega razvoja energetskega sektorja v okviru Nacionalnega energetskega koncepta.

VII. KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANA

Koalicijska pogodba je na področju ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano všečna, a preveč splošna. Na polovici mandata je jasno, da večina ciljev in obljub iz koalicijske pogodbe ne bo realiziranih. Kajti neukrepanje ali napačno ukrepanje na posameznih segmentih znotraj resorja kaže, da bodo imele posamezne neodločitve ali slabe odločitve tako kratkoročne kot dolgoročne negativne posledice za slovensko kmetijstvo.

Ena ključnih zavez iz koalicijske pogodbe na področju kmetijstva je zagotavljanje stabilnih razmer v kmetijstvu. Po polovici mandata ugotavljamo, da slovenski kmet še nikoli ni deloval v tako nestabilnih in kritičnih časih.

1. Padanje samooskrbe in nizke cene

Čeprav je cilj koalicijske pogodbe »dvig stopnje samooskrbe za proizvode, kjer ugotavljamo najnižje stopnje samooskrbe«, pa poročila o stanju v kmetijstvu kažejo nadaljevanje padanje stopnje samooskrbe na nekaterih najpomembnejših segmentih (prašičereja, zelenjava, sadje, krompir, ekološko pridelana hrana). Cene večine kmetijskih proizvodov kljub prepričevanju, da je krize konec, padajo. Cene pridelkov na policah rastejo, kmetje pa dobijo za svoj pridelek manj (pšenica, sadje, vino, govedo, mleko).

Posledica delovanja ministrstva je zmanjšanje števila kmetijskih gospodarstev.

2. Zavarovanje kmetijskih površin

V koalicijski pogodbi je želja vzpostavitev učinkovitejšega in javnofinančno vzdržnejšega sistema upravljanja s tveganji, minister pa je znižal stopnjo subvencij za zavarovalne premije. Zato se čedalje manj kmetov odloča za zavarovanje svojih površin in produktov. Kar je v teh časih številnih naravnih nesreč nedopustno. In daje občutek, da je minister zastopnik zavarovalnic in ne kmetov.

3. Nereševanje problemov pri namakalnih sistemih, protitočnih mrežah in posameznih kmetijskih operacijah

V tem segmentu so bile obljube ministra in velika pričakovanja kmetov glede reševanja problemov pri namakalnih sistemih, protitočnih mrežah in posameznih kmetijskih operacijah – predvsem komasacije, a zadeve trajajo predolgo in se premikajo v čas po letu 2018. Čeprav je v koalicijski pogodbi zapisano spodbujanje aktivnih ukrepov za zmanjšanje proizvodnih tveganj (namakalni sistemi, protitočne mreže) in večja vključenost kmetijske proizvodnje v sistem proizvodnih zavarovanj, ukrepov za doseganje teh ciljev ni.

4. Gozdarstvo

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano skrbi za državne gozdove tako, da je ustanovilo državno podjetje SiDG d.o.o, kjer je država dala poročila v vrednosti 20 mio EUR in zaustavila delo v državnih gozdovih. Ministrstvo ni zagotovilo prehoda iz sistema koncesij. S posledicami te neodločitve se soočamo danes, ko smo priča pravi epidemiji podlubnikov v slovenskih gozdovih. Prav tako ministrstvo ni naredilo nič na področju vzpostavitve lesno-predelovalnih centrov.

5. Komplicirani postopki za delovanje in poslovanje kmetov

Slovenski kmet se še nikoli ne soočal z večjimi birokratskimi ovirami. Razpisi so čedalje bolj zakomplicirani in nedostopni širši množici, primer Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete za leto 2015. Davčne blagajne so kmetom povzročile veliko nevšečnosti v praksi. Zaradi tega ukrepa marsikateri kmet ne opravlja več dejavnosti na kmečkih tržnicah.

6. Sklad kmetijskih zemljišč RS

Problem je tudi, ker pristojne inštitucije ne opravljajo svoje naloge – predvsem Sklad kmetijskih zemljišč RS. Uveljavitev novega modela ugotavljanja katastrskega dohodka bo prinesel 100% povečanje katastrskega dohodka po letu 2018.

7. Obmejna območja

Minister ne rešuje problemov na obmejnih področjih (Haloze, južna meja). Pripravil je neustrezen Program razvoja podeželja 2014-2020, kar pomeni slabše črpanje EU sredstev, opuščanje in zaraščanje kmetijskih zemljišč, izseljevanje, prodaja obmejnih zemljišč tujcem in vprašanje varovanja državne meje.

8. Kršenje sodbe Sodišča EU

Ministrstvo ne spoštuje sodbe Sodišča EU glede izkoriščanja mineralne vode v Rogaški Slatini, na drugi strani pa se dogaja netransparetna in prepoceni prodaja posameznih podjetij s področja kmetijstva.

VIII. OKOLJE IN PROSTOR

1. OKOLJE

V koalicijski pogodbi je danih veliko zavez glede razvojnih usmeritev, kot sta učinkovita raba virov in prehod v krožno gospodarstvo ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja.

Zaveze vlade dr. Mira Cerarja na področju okolja

1. Usklajevanje prostorske, okoljske in gradbene zakonodaje z namenom oblikovanja hitrejših, preglednejših in enostavnejših upravnih postopkov s ciljem večje učinkovitosti pri sprejemanju prostorskih planov na občinskem in državnem nivoju.

Zaveza ni uresničena.

2. Sprememba zakonodaje za ustreznejšo sanacijo po naravnih nesrečah

Zaveza ni uresničena.

3. Sprejet naj bi bil zakon, ki bo uredil, da odgovorni za onesnaženje v okolju plača škodo.

Zaveza ni uresničena.

4. Skupno ministrstvo za okolje in prostor (MOP) - ustanovljeno za učinkovito oblikovanje in izvajanje okoljske, prostorske in gradbene zakonodaje.

Razen formalne ustanovitve ni nobenih izboljšav.

5. Prilagoditev slovenske zakonodaje uredbam in direktivam EU

Še vedno zamujamo z implementacijo še odprte potrebne zakonodaje. Izvedeno šele, ko dobimo opozorila in opomine s strani EU.

6. Sprememba okoljske zakonodaje

Zaveza ni uresničena.

7. Izenačitev okoljskih predpisov/standardov s primerljivimi državami EU z namenom povečati konkurenčnost slovenskega gospodarstva.

Nobenih izboljšav. Še vedno imamo prenormirane postopke umeščanja v prostor, neupravičeno sklicevanje na zakonodajo, samovoljo uradnikov, preveč nezaključenih DPN-jev, zavlačevanje postopkov z izigravanjem ZUP-a, ...

8. Vse na enem mestu (VEM) združen Direktorat za vode. Enoten sistem za podeljevanje in nadzor nad koncesijami za redno vzdrževanje vodotokov ter organizacijo načrtovanje in izvedbo investicij na področju voda.

Še vedno je problem podeljevanja koncesij (primer Soča), ni se izboljšalo načrtovanje, izvedba poplavne varnosti pa je daleč pod obljubljenimi številkami in zavezami. Zmanjkuje sredstev za redno vzdrževanje koncesionarjev. Preventivnega vlaganja v poplavno varnost ni.

9. Uredbe in pravilniki se sprejemajo v nasprotju z usmeritvami posameznih zakonskih rešitev (lobiji) – npr. male čistilne naprave. Ministrica ne obvladuje resorja.

10. Neurejen sistem odlaganja odpadkov in neučinkovitost inšpekcijske službe

Sekundarni odpadki se z deponij ne odvažajo navkljub uredbam in podpisanim zavezam.

11. Dimnikarska zakonodaja

Predlagani zakon o dimnikarskih storitvah je nedodelan in problematike dimnikarske dejavnosti ne rešuje, pač pa še poslabšuje.

2. PROSTOR

Konkretna vsebinske zaveze iz koalicijske pogodbe vlade dr. Mira Cerarja na področju prostora so tri:

1. Sprememba zakonodaje

Zaveza se uresničuje, zakonodaja je v javni obravnavi, vendar je neustrezna.

2. Vse na enem mestu (VEM)

Zaveza ni uresničena.

3. Nacionalni stanovanjski program

Zaveza je formalno uresničena, vendar na neustrezen način; ni in ne bo učinkov v smislu boljše dostopnosti do stanovanj.

Ministrstvo za okolje in prostor v tem mandatu pomanjkljivo in prepočasno uresničuje zaveze iz koalicijske pogodbe, ki se nanašajo na področje prostora. Nacionalni stanovanjski program ne omogoča izvajanja nikakršne stanovanjske politike, predvsem pa ne zagotavlja boljše dostopnosti do stanovanj. Gradbena in prostorska zakonodaja se sicer že leto dni prenavlja, vendar ni ustrezna in ne bo omogočila sprememb v smislu lažjega umeščanja v prostor, pridobivanja gradbenih dovoljen in sanacije neproblematičnih odstopanj na področju gradenj.

IX. IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

Koalicijski partnerji so se v Koalicijskem sporazumu v sedmih točkah zavezali, da se bodo zavzemali za sistem vzgoje in izobraževanja, ki bo razvijal odprte, ustvarjalne, samozavestne, prodorne ter solidarne državljane in državljanke. Temu naj bi sledil tudi Normativni plan vlade, ki je že leta 2014 predvidel sprejetje ključnih zakonov na področju izobraževanja, znanosti in športa. Po dveh letih vlade dr. Mira Cerarja so se na ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport zamenjale kar tri ministrice, ključna zakonodaja pa še vedno ni sprejeta. Še vedno je tudi odprto vprašanje neizvajanja Nacionalnega programa za mladino 2013 – 2022 in neizvajanje Resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011 - 2020. To pa pripomore tudi k vedno večjemu odhodu mladih v tujino, kjer iščejo boljše pogoje za svoj nadaljnji tako osebni kot poklicni razvoj.

Dejstvo je, da v dveh letih te vlade na področju izobraževanja, znanosti in športa niso bile izpolnjene ključne zaveze vlade za vzpostavitev sistema vzgoje in izobraževanja, ki bo razvijal odprte, ustvarjalne, samozavestne, prodorne ter solidarne državljane in državljanke.

1. Kršenje Ustave Republike Slovenije in nespoštovanje odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije

Ministrica za izobraževanje, znanost in šport dr. Maja Makovec Brenčič je s tem, ko krši Ustavo Republike Slovenije in ne spoštuje odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-269/12-24 z dne 4.12.2014 (Uradni list RS, št. 2/2015 z dne 9.1.2015) odgovorna za povzročeno diskriminacijo na področju financiranja obveznih osnovnošolskih vsebin in s tem povzročene nepopravljive posledice, ker se še tudi v novem šolskem letu 2016/17 na področju izvajanja obveznega osnovnošolskega izobraževanja, torej na področju izvajanja javno veljavnih programov osnovnošolskega izobraževanja, ki je torej v teku, ustvarja neenakost pred zakonom zaradi kršitve 57. člena Ustave RS. S tem je izkazala brezbržen odnos do pomena načela enakosti in enakega varstva pravic, s posebno škodo do otrok, ki obiskujejo javno veljavne programe osnovnošolskega izobraževanja. S takšnim ravnanjem je spodbudila Ustava RS in njeni temelji.

Takšno ravnanje ministrice za izobraževanje, znanost in šport dr. Maje Makovec Brenčič je še toliko bolj nerazumno, ker se tudi sama zaveda, da je potrebno odpraviti z Odločbo ugotovljeno neustavnost, kar je večkrat tudi javno poudarila. Tudi predsednik vlade ni zagotovil realizacije odločbe Ustavnega sodišča RS v predpisanem roku.

2. Osnovno šolstvo

Javne osnovne šole v Sloveniji iz dneva v dan ponujajo več izdelkov brez prave vsebine. Spremembe iz leta 2013 so v osnovnem šolstvu uvedle nesmiselne obvezne in neobvezne izbirne vsebine.

V zadnjem času se v javnosti veliko govori o jezikovni politiki v slovenskih osnovnih šolah, predvsem o pouku drugega tujega jezika kot neobveznega izbirnega predmeta. Učitelji opozarjajo na nemogoče pogoje za kakovostno poučevanje, vodstva šol imajo organizacijske težave, starši pa so prav tako zaskrbljeni nad kakovostjo in kontinuiranostjo pouka, zaskrbljeni so tudi

strokovnjaki na univerzi. Pouk drugega tujega jezika kot neobveznega izbirnega predmeta se bo naslednje leto v mnogih slovenskih osnovnih šolah izvajal v kombinaciji učencev 3 različnih razredov oziroma treh ravni znanja, poleg tega se bo izvajal po koncu pouka in tudi v skupini po 28 učencev.

Najprej v Učnem načrtu za drugi tuji jezik kot neobvezni izbirni predmet zmoti prevelika izbirnost, saj učenci lahko vsako leto izberejo drugi tuji jezik, če ga seveda šola lahko ponudi. Učencem, ki imajo razvite delovne navade in so talentirani za jezik, je tako onemogočeno kontinuirano kakovostno učenje jezika, saj skupina lahko pade in začnejo z nekim drugim jezikom, s katerim se po letu dni lahko zgodi enako.

Ob tem se pojavi vprašanje, kako učencem zagotoviti kontinuiran kakovosten pouk jezika, ekonomičnost izvajanja, kako naj uvaja sodobne pristope in spodbuja slehernega učenca k dejavnemu vključevanju v raznolike dejavnosti, kot zahteva Učni načrt.

Ministrica dr. Maja Makovec Brenčič je seznanjena s problematiko obveznih in neobveznih izbirnih vsebin in tudi s tem povezano problematiko poučevanja tujega jezika. Kljub temu novih usmeritev, zakonskih in drugih sprememb na tem področju osnovne šole niso do sedaj doživele.

3. Zapiranje šol na obmejnih in demografsko ogroženih področjih

Osilniška dolina je obmejno območje, ki se prav zaradi tega sooča z veliki razvojnimi in demografskimi težavami. Z vidika državitvornosti je ključno, da se posebna pozornost namenja prav obmejnemu območju, njihovi poseljenosti in razvojni orientiranosti. Ukinitev podružnične osnovne šole v Osilnici zagotovo ni ukrep v tej smeri, kot tudi ni v luči določb Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, ki določa, da so obmejna problemska območja prednostna območja vseh razvojnih politik. Ohranitev šolanja v Osilnici bi državo stala zgolj 48.000 evrov!

4. Srednje šole

Srednje šolstvo v Sloveniji je doživelo že kar nekaj sprememb, reform in tako imenovanih modernizacij. Danes se kaže velik manjko na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja. Vsi deležniki, ki delujejo na področju gospodarstva in tudi šolstva, se strinjajo, da je potrebno na področju poklicnega izobraževanja nemudoma uvesti določene spremembe.

Soočamo se z veliko strukturno brezposelnostjo mladih, ki se v primerljivo veliko večjem deležu, kot denimo v Avstriji, vključujejo v gimnazije in nadaljujejo študij družboslovja, kjer pa primanjkuje delovnih mest. Soočamo se tudi s pomanjkanjem določenih poklicev, ki že izginjajo iz regij.

Tako obstaja velik delež mladih brezposelnih ob sočasno velikem številu deficitarnih poklicev, pomanjkanju inovativnosti in premajhni povezanosti izobraževalnega sistema z gospodarstvom. Da bi se izognili brezposelnosti mladih ter hkrati zagotavljali tehnološke in obrtne storitve, si želimo znova povezati izobraževalni sistem in gospodarstvo.

V Slovenski demokratični stranki smo trikrat v proceduro DZ vložili predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju. Obstoječo zakonodajo, ki

poklicno šolstvo umešča zgolj v šolo v sodelovalnem odnosu z delodajalcem, želimo nadgraditi, tako da ob obstoječem sistemu omogočimo še dualni sistem. Slednji odgovornost za izobrazbo podeljuje delodajalcu, ki si vzgaja zanesljivi bodoči kader in tako skrbi za kakovost proizvodnje oziroma storitve.

Predlog SDS je bil s strani vlade in koalicije zavrnjen z argumentom, da bo MIZŠ pripravil svojo sistemsko rešitev. Do danes ministrica še ni podala predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju. Tako ostaja področje poklicnega in strokovnega izobraževanja v Sloveniji še vedno zapostavljeno področje. S tem se omogoča nadaljnji zaton določenih poklicev in izumiranje slovenske obrti.

Problematično je tudi stanje na področju oskrbe z učbeniki, ki ga je lani obravnaval tudi pristojni Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino. Sklepa, sprejeta na seji odbora, nista bila realizirana. V lanskem letu šole učbenikov za tretje vzgojno-izobraževalno obdobje niso v celoti zamenjale. Februarja letos je tako ministrstvo šolam v okrožnici naložilo, da morajo letos dokončno zamenjati vse neveljavne učbenike. A ministrstvo naj bi zagotovilo sredstva tudi za zamenjavo učbenikov v drugem triletju. Problematično je tudi to, da naj bi ministrstvo založbam pošiljalo povsem drugačne informacije o tem, katere učbenike bodo menjavali kot pa šolam.

Glede na Koalicijski sporazum, v katerem je zapisano, da bo vlada omogočala dvig kakovosti vzgojno-izobraževalnega procesa in dosežkov učencev ter krepila vzgojno nalogo šole, z nadgradnjo sistema potrjevanja učbenikov za zagotovitev njihove večje kakovosti, z oblikovanjem modela uporabe e-učbenikov je bilo pričakovati, da bo za ministrico dr. Majo Makovec Brenčič ena izmed prioritet in izvedenih nalog v prvih dveh letih sedanje vlade, ureditev in normalno delovanje učbeniškega sklada in vpeljava e-gradiv.

5. Visoko šolstvo in raziskovalna dejavnost

Prilagajanje in posodabljanje visokega šolstva, raziskovalne in inovacijske dejavnosti spremembam v družbi poteka prepočasi. To se kaže tudi v nesprejetju nujno potrebnega Zakona o visokem šolstvu in Zakona o raziskovalni in inovacijske dejavnosti.

Zakon o visokem šolstvu je glede na sedanje stanje v nacionalni in evropski družbi zastarel in ne omogoča normalnega razvoja visokega šolstva v Sloveniji. Ne gre le za vsebinsko prenovu, temveč tudi za način financiranja visokega šolstva, področje akreditacij visokošolskih programov, opredelitev javne službe, itd.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport na čelu z ministrico dr. Majo Makovec Brenčič je v začetku leta 2016 pripravilo novelo ZViS-a, ki je šla skozi javno razpravo. V noveli še vedno ni opredeljeno področje financiranja javne službe.

Maja 2011 je bila sprejeta Resolucija o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011 – 2020. V resoluciji je zapisano, da bo do leta 2020 vzpostavljen raziskovalni in inovacijski sistem, ki ga bodo sooblikovali vsi deležniki in bo odprt svet. Pred tem pa je potrebno vzpostaviti pravni okvir za vzpostavitev takšnega sistema.

Posebna skupina sestavljena iz predstavnikov različnih interesnih skupin, GZS, ZRC SAZU, Univerze, je že leta 2014 pripravila predlog Zakona o raziskovalni in inovacijski dejavnosti in ga večkrat tudi javno predstavila. MIZŠ se je na predlog delovne skupine odzval zelo skopo oziroma z obljubo in zavedanjem, da je potrebno problematiko raziskovalne dejavnosti v Sloveniji čim prej rešiti. Gre namreč za pereč problem stabilnega financiranja raziskovalne dejavnosti, statusa mladih raziskovalcev, pogojev za raziskovalno delo. V raziskovalni dejavnosti se mladi raziskovalci soočajo predvsem z nestalnostjo svojega dela, saj je raziskovalna dejavnost pretežno financirana projektno. Če želimo kvalitetno raziskovalno dejavnost v Sloveniji, je potrebno zagotoviti večinsko stabilno financiranje in le delno projektno financiranje.

Na drugi strani pa MIZŠ mlačno reagira na dejstvo, da Javna agencija za raziskovalno dejavnost ne kandidira za do 20 milijonov EUR sredstev za mlade raziskovalce v okviru letošnjega razpisa Cofund Marie Skłodowska-Curie Actions.

Ministrica dr. Maja Makovec Brenčič v svojih javnih nastopih nenehno poudarja, kako se zaveda problematike na področju poklicnega izobraževanja, visokega šolstva, raziskovalne dejavnosti in drugih perečih težav na področju slovenskega šolstva. Vse pa ostaja le pri besedah in zavedanju.

X. ZUNANJA POLITIKA

1. Spreminjanje temeljnih usmeritev slovenske zunanje politike

Na splošno usmeritev slovenske zunanje politike vpliva več dejavnikov, od zgodovinskih, kulturno-političnih do normativnih oziroma pravnih okvirov. Slovenija se je za aktivno zahodno umestitev odločila na samem začetku svoje eksistence kot samostojne države. To dejstvo je dobilo tudi najširšo demokratično upravičenje v treh »konstitutivnih ukazih« slovenskega naroda in državljanov: na plebiscitu ter na referendumskih odločitvah za vstop v EU in NATO. Tudi zakonodajno-ustavni okvir je glede evro-atlantske umeščenosti Slovenije, ki zagotavlja mir, svobodo in demokracijo, popolnoma jassen. Od teh splošnih določnosti slovenske zunanje politike ne bi smela nikoli odstopati. Pa temu ni tako!

Članstvo v EU in NATO predpostavlja zavedanje, da stopamo v organizaciji, ki temeljita na tem, da je vsak članica dejavna v zvezi, da tudi sprejema in izpolnjuje sprejete obveznosti in sledi sprejetim zavezam ter je lojalna do ostalih in celote, njenih ciljev, strateških usmeritev, odločitev in sklepov.

Podatki o tem, kako smo vse manj lojalni obveznostim in zavezam, sprejetih v NATO in kako vse bolj postajamo breme drugim članom, ki morajo nositi več bremena zaradi neodgovorne politike Slovenije, pomeni, da se je slovenska zunanja politika v tem smislu izneverila konstitutivnemu ukazu, usmeritvi, ki jo predstavljajo referendumске odločitve. Gre za popolno odpoved zunanje politike na tem področju in s tem veliko blamažo Slovenije in močan padec njenega ugleda, ki ga je tako uspešno gradila vse do konca leta 2008.

Postavlja se vprašanje, od kod zunanjemu ministru mandat za spreminjanje temeljnih usmeritev slovenske zunanje politike, ki so jih državi zadali Slovenci na referendumih in plebiscitu. In zakaj teh sprememb ni nikoli predstavil vladi, Državnemu zboru oziroma slovenski javnosti? Poleg tega ni nikoli pojasnil, zakaj je Slovenija postala popolnoma pasivna v mednarodnih odnosih.

2. Pasivnost in nespreejemanje nalog Slovenije v okviru EU in zveze NATO

Organizacija oziroma think tank European Council on Foreign Relations (Evropski svet za zunanje odnose) vsako leto pripravi oceno zunanje politike EU in prispevek posameznih članic, v pozitivnem in negativnem smislu. V letu 2014 je Slovenija dobila na treh področjih negativno oceno, in sicer glede odnosov EU z Rusko federacijo in širšo Evropo (vzhodno in jugovzhodno sosesčino EU) zaradi svoje politike na področju energetike ter zaradi zmanjševanja sredstev za razvojno in humanitarno pomoč.

Izjemna intenzivnost stikov na visoki politični ravni z visokimi političnimi predstavniki Ruske federacije v času od začetka njene kršitve ozemeljske celovitosti in neodvisnost Ukrajine je bilo več kot očitno odstopanje od skupnih smernic ravnanja držav članic EU in njenih institucij, ki smo jih članice skupaj sprejele. Od tega strateškega zasuka Slovenija ni imela nobenih koristi, je pa škodovala enotnosti v Uniji in slabila strateški njen odgovor na sistematično rušenje evropske stabilnosti in varnosti s strani Ruske federacije. To je škodovalo ugledu Slovenije v svetu, ki si ga

je s pridom gradila in ga okronala z nadvse uspešnim predsedovanjem Svetu EU v prvi polovici leta 2008.

Vse to kaže na korenito spreminjanje usmeritve v identitetnem smislu, v smislu zmanjševanja lojalnosti vrednotam, usmeritvam, zavezam, ki izhajajo iz odločitve za članstvo v EU, NATO in iz odločitve za samostojnost v smislu vrnitve v razviti, svobodni, demokratični zahodni svet in njegove temeljne institucije, ki temeljijo ne le na jasnih skupnih ciljih, ampak tudi na skupnih vrednotah.

3. Pasivnost do ZDA

Minister za zunanje zadeve Karel Erjavec v vsem svojem dolgem mandatu ni niti enkrat uradno obiskal ZDA. Intenzivnost sodelovanja z ZDA je v tem obdobju strahotno upadla. Gre pa za ključno partnersko državo v evroatlantskem kontekstu, nosilno članico v zvezi NATO, garanta stabilnosti in varnosti v Evropi, ki je s tem omogočil evropski integracijski proces.

Statistika obiskov na politični ravni pred letom 2009 in po njem, jasno kaže na izrazit premik. Izrazit padec intenzivnosti stikov z razvitimi demokratičnimi državami in državami, s katerimi smo skupaj člani v EU in NATO, in izrazit porast intenzitete stikov z državami, ki imajo relativno kratko demokratično tradicijo in kjer se celo obnavljajo avtorski vzorci vladanja.

Samo po sebi nikakor ni narobe vzdrževati in krepiti odnose z vsemi državami, še posebej če so tesnejši stiki in boljši odnosi tudi strateška usmeritev mednarodnih integracij. Ampak zunanje politično soliranje slovenske vlade, ki kaže na nesprejemljiv strateški zasuk in zaskrbljujoča pasivizacija prestopa vse meje. Zato si je potrebno postaviti naslednja vprašanja: Kakšne posledice pušča našeto v gospodarskem, političnem in varnostnem pogledu ter v smislu utrjevanja naše pozicije in ugleda?

4. Neučinkovite aktivnosti Slovenije na območju jugovzhodne Evrope

Strinjamo se lahko v tem, da mora biti Slovenija aktivno prisotna na območju jugovzhodne Evrope. Od stabilnosti tega prostora je v veliki meri odvisna varnostna situacija v Evropi in Sloveniji. Od evropeizacije tega prostora je odvisna stabilnost naše neposredne sosesčine. Zato je potrebna velika intenzivnost stikov, aktivnost v EU in NATO na tem področju. Po frekvenci obiskov bi lahko sklepali, da bo aktivnost morala obrodit sadove in biti prepoznavna v EU. A temu ni tako. V omenjeni študiji, ki je izdana vsako leto in vsebuje poglavja po geografskih področjih, Slovenija na Zahodnem Balkanu ne v letu 2014, ne v letu 2015 in ne v letošnji oceni ni dobila pozitivnih točk. Njene aktivnosti so bodisi nevidne, bodisi nimajo pravega učinka ali pa gre le za enkratne dogodke, izkoriščene zgolj za priložnostne skupinske fotografije, brez vidnih strateških akcij, ki bi jim sledili, in dosežkov, s katerimi bi vplivali na razmere v tem delu Evrope. Poleg tega ni mogoče spregledati nerodnega ministrovega odzivanja na arbitražo z Hrvaško in na prisluškovalni škandal, ki se je v zvezi s tem zgodil.

Skratka, slovensko zunanje ministrstvo se je izkazalo kot popolnoma neaktivno oziroma nesposobno pri opravljanju svojega poslanstva.

Ali strateški premik v zunanji politiki po letu 2008, ki je razviden iz spremembe v intenziteti stikov z različnimi državami, povečuje ali zmanjšuje manevrski prostor slovenske zunanje politike? Odgovor je seveda jasen. Seveda zmanjšuje! Celo več: nesprejemljiva slovenska zunanja politika zmanjšuje manevrski prostor tudi drugim sektorjem, zlasti gospodarskemu.

5. Slovenska zunanja politika brez jasne strateške in vrednotne usmeritve

Evropa se trenutno nahaja na križišču nerešenih kriz: ekonomska in monetarna unija še ni dokončana in je v procesu počasnega utrjevanja, ki naj bi jo naredil robustnejšo pri soočanju s krizami, zgodil se je Brexit, grški problem ni rešen in k vsemu temu je treba dodati še terorizem in migracijsko krizo. Čutimo lahko, kako fragmentacija narašča, kako prihaja do vedno večjih razlik, kako je vse težje iskati skupne poglede, kaj šele rešitve in jih potem tudi udejanjati. In tu je še nestabilnost na vzhodnem delu EU. V taki situaciji so majhne članice EU nenadoma močno ranljive. Nujno potrebno morajo vedeti, kaj se dogaja. Ne le v formalnem omizju, ampak v zakulisju. Razmišlja se o mini Schengnu, razmišlja se o notranjem jedru, sestajajo se posamezne grupacije. In zdi se, da Slovenija v tem procesu ostaja nekje daleč v ozadju in upravičeno pozabljena. Slovenija je tudi povsem pasivna pri podpori velikim mednarodnim projektom, ki so za Evropo in Slovenijo izjemnega pomena. Tako pogrešamo slovenske vlade za čimprejšnji dogovor o prostotrgovinskem sporazumu med Evropsko unijo in Združenimi Državami Amerike, ki je pomembno geostrateško orodje za mir in stabilnost.

Slovenska zunanja politika brez jasne strateške in vrednotne usmeritve postaja vse bolj ranljiva na razburkanem morju in se prepušča raznim tokovom in vetrovom. Na ključne izzive odgovarja improvizirano, neodločno in nedosledno. Posledica tega je, da je slovenska zunanja politika neučinkovita in škodi interesom Slovenije ter njenemu ugledu v svetu.

V Slovenski demokratični stranki menimo, da gre za drastično poslabšanje vloge, pomena in ugleda Slovenije v EU in svetu ter za nepopravljivo škodo, zaradi česar mora odgovornost prevzeti predsednik Vlade RS.

XI. NOTRANJE ZADEVE

Ministrstvo za notranje zadeve v mandatu vlade dr. Mira Cerarja ne izpolnjuje zavez, zapisanih v koalicijski pogodbi, predvsem pa je odgovorno za:

1. **nepopolno izvajanje Schengenskega varovanja meje, zaradi česar so številni ekstremisti ISIS ravno skozi Slovenijo stopili v prostor EU;**
2. **neukrepanje in zavlačevanje s pripravo rešitev za obvladovanje migrantske krize ter preprečevanje nadaljnjih negativnih posledic migrantske krize;**
3. **neukrepanje in zavlačevanje s pripravo rešitev nujno potrebnih za soočenje in preprečitev negativnih posledic pričakovanega novega vala ilegalnih migracij;**
4. **neukrepanje in opuščanje dolžnega ravnanja v skladu z 18. členom Zakona o Vladi Republike Slovenije ter s 16. členom Zakona o državni upravi;**
5. **opuščanje dolžnega ravnanja - ministrica za notranje zadeve je na področju varovanja življenja, osebne varnosti in premoženja ljudi, vzdrževanja javnega reda, nadzora državne meje, opravljanja nalog v zvezi z gibanjem in prebivanjem tujcev dolžna zagotavljati varnost državljanov in državljanov ter Slovenije in spoštovati ustavni red;**
6. **dolgotrajna pogajanja z reprezentativnima policijskima sindikatoma v času policijske stavke in posledično nastanek škodljivih posledic za varnost državljanov in državljanov;**
7. **oškodovanje državnega proračuna oziroma davkoplačevalcev.**

Posledica dejanj in stališč ministrice, pristojne za notranje zadeve pri izvrševanju politične funkcije, je izgubljeno zaupanje v institucije pravne in socialne države.

1. nepopolno izvajanje Schengenskega varovanja meje, zaradi česar so številni ekstremisti ISIS ravno skozi Slovenijo stopili v prostor EU;

Glede na dejstvo, da je Slovenija tudi zunanja Schengenska meja, je ravno Slovenija najbolj odgovorna za dosledno izvajanje Schengenskih pravil. **Slovenija je tako neposredno odgovorna za vse nezakonite vstopе oseb v prostor EU.** Kot nesporno je ugotovljeno, da so številni ekstremisti ISIS ravno preko Slovenije vstopili v prostor EU. Kljub neizpodbitnim dokazom in številnim opozorilom slovenska Policija še vedno ne izvaja strogega nadzora na državni meji s Hrvaško, od koder v Slovenijo in dalje v EU vstopa glavnina nezakonitih migrantov. Stanje se kljub opozorilom ne izboljšuje, tako so npr. policisti v Črni na Koroškem konec letošnjega avgusta prijeli tri tujce, za katere se je izkazalo, da so ilegalno vstopili v Slovenijo. Odpeljali so jih v center za tujce v Postojno. Po poročanju medijev je v Črni na Koroškem v zadnjih letih že tretji takšen primer. Znani pa so tudi primeri iz drugih krajev (npr. z območja Posavja in Dolenjske). Še vedno tudi ni znano, kam je iz azilnih domov izginilo večje število ilegalnih migrantov. Za takšno stanje je ministrica neposredno odgovorna.

2. Opustitev dolžnega ravnanja oziroma premajhna učinkovitost pri iskanju rešitev za obvladovanje migrantske krize ter preprečevanje nadaljnjih negativnih posledic migrantske krize.

Ministrica za notranje zadeve je odgovorna, ker Republika Slovenije ni dejansko izvajala schengenskih in drugih predpisov na celotnem ozemlju Republike Slovenije. Republika Slovenija zaradi opustitve dolžnega ravnanja za pripravo rešitev za obvladovanje migrantske krize ter

posledično za preprečevanje posledic le-te ni bila pripravljena. Čeprav so bila opozorila pravočasno dana.

Vlada Republike Slovenije je več mesecev zatrjevala, da Republika Slovenija izvaja Schengenski način varovanja meje z Republiko Hrvaško. Kasneje je dodala, da ga izvaja »v okviru danih možnosti«. Navedeno je v praksi pomenilo, da ga ne izvaja in da je poleg Grčije edina odgovorna, da je ozemlje Republike Slovenije ilegalno prečkalo skoraj 500.000 migrantov na način, ki je bil očitno nezakonit in v nasprotju s pravnim redom Evropske unije. Da Republika Slovenija dejansko ni izvajala Schengenskega načina varovanja meje z Republiko Hrvaško in da je bilo ravnanje zavedno, izhaja tudi iz izjave predsednika Vlade Republike Slovenije dr. Mira Cerarja iz marca letos, ko je dejal, da Slovenija spet polno uveljavlja schengenska pravila na meji s Hrvaško. Ob tem je zatajilo tudi zagotavljanje varnosti in odgovornosti.

Praktično vse, kar je vlada storila v zvezi z migranti, pomeni zavestno kršitev bodisi slovenske zakonodaje, bodisi pravnega reda Evropske unije v delu, ki je za Slovenijo zavezujoč (npr. Schengenski predpisi, Dublinski sporazum...). Sredi septembra je to dokončno pred mednarodno skupnostjo priznal tudi predsednik vlade, ki je izjavil, da vlada »ne bo več dovolila ilegalnih migracij« in dal zavezo, da bodo prehod ilegalnih migrantov odslej »preprečili na vsak način«. Toda odločitev za spoštovanje pravnega reda je veliko prepozna. Uradna ocena nemške tajne službe je, da je prišlo z milijonom in pol ilegalnih migrantov v Nemčijo v zadnjem letu dni nekaj več kot 500 teroristov, in sicer sorazmerno s tokom, kar pomeni, da je med več kot pol milijona ilegalnih migrantov šlo preko Slovenije več kot 150 teroristov. Za večje število teroristov preiskave o njihovem prehodu preko Slovenije s strani pristojnih služb še potekajo, toda sedaj je že nesporno dokazano, da je šlo čez Slovenijo skupaj z drugimi ilegalnimi migranti osem aktivnih teroristov, od tega dva, ki sta bila imela neposredno podporno vlogo v izvedbi terorističnega napada v Parizu, kar je ministrica za notranje zadeve dolgo zavajajoče zanikala, češ, da o čem takem »ni podatkov«. Sokrivdo za tragične teroristične napade na schengenskem območju torej očitno nosi tudi slovenska vlada.

3. neukrepanje in zavlačevanje s pripravo rešitev nujno potrebnih za soočenje in preprečitev negativnih posledic pričakovanega novega vala ilegalnih migracij;

4. neukrepanje in opuščanje dolžnega ravnanja v skladu z 18. členom Zakona o Vladi Republike Slovenije ter s 16. členom Zakona o državni upravi;

5. opuščanje dolžnega ravnanja - ministrica za notranje zadeve je na področju varovanja življenja, osebne varnosti in premoženja ljudi, vzdrževanja javnega reda, nadzora državne meje, opravljanja nalog v zvezi z gibanjem in prebivanjem tujcev dolžna zagotavljati varnost državljanov in državljanek ter Slovenije in spoštovati ustavni red;

Popoln izostanek izvajanje poostrenega nadzora na državni meji s Hrvaško kakor tudi na drugih mejah. Posledica takega ravnanja je dejstvo, da se kljub temu, da je balkanska migracijska pot zaprta, število migrantov, ki prihajajo v Evropo, tudi preko Slovenije, ponovno povečuje. Na to dejstvo je med drugimi opozoril tudi vodja agencije za nadzor meja EU Frontex Fabrice Leggeri, ki je v intervjuju za Die Welt spregovoril o posledicah, ki jih prinaša odnos med Turčijo in EU. Ob tem je predlagal način boljšega upravljanja meja in spodbudil pravne rešitve vstopa migrantov v EU. Opozoril je tudi na dejstvo, da pritisk na meje ne bo popustil in da v EU ne smemo pustiti kriminalce in teroriste. Vodja agencije Frontex je prepričan, da so učinkovite kontrole na mejah

EU nujne in ob tem dejal: »Moramo vedeti, kdo prihaja v Evropo. Gre za to, kdo ima pravico do azila in za vprašanje, ali dovolimo vstopiti kriminalcem in osumljenim terorizma.«. Ob tem je priznal, da je migrantska kriza pomladi 2015 ušla izpod nadzora: »Migranti so ugotovili, da so bile meje EU praktično odprte, Ker so vedeli, da to ne bo trajalo, so izkoristili priložnost.« Ponovitev situacije bi ogrozila varnost in temelje EU.

Sosednje države Italija, Avstrija, Madžarska in Hrvaška se v tem obdobju pospešeno pripravljajo na nov val ilegalnih migracij, Slovenija pa razen nekaj pomirjujočih izjav predsednika vlade in ministrice ne stori nič. Ministrica je neposredno odgovorna, da še vedno ni sprejeta ustrezna zakonodaja in na njeni podlagi ustrezni ukrepi. Poleg dejstva, da ni pripravljene ustrezne zakonodaje, je kot resorna ministrica tudi soodgovorna, da je vladajoča koalicija zavrnila številne opozicijske predloge zakonov, ki bi bistveno povečali varnost v državi.

6. Dolgotrajna pogajanja z reprezentativnima policijskima sindikatoma v času policijske stavke in posledično nastanek škodljivih posledic za varnost državljanek in državljanov

2. junija 2016 je bil podpisan dogovor med Vlado Republike Slovenije in reprezentativnima policijskima sindikatoma. Posledica tega je zaključek policijske stavke, ki je trajala od 18. novembra 2015. Šlo je za najdaljšo policijsko stavko v zgodovini Slovenije. Ob tem se zastavlja vprašanje o vseh posledicah omenjene stavke. Te so različne od ekonomskih do tudi varnostnih posledic, ki jih občutijo državljanke in državljanji.

Zmanjšala se je prometna varnost v državi. Na to kaže spodnja primerjava števila smrtnih žrtev prometnih nesreč v Republiki Sloveniji za prvih pet mesecev leta v času od leta 2011 do 2016. (Vir: Odgovor Ministrstva za notranje zadeve na pisno poslansko vprašanje dr. Vinka Gorenaka v zvezi s smrtnimi žrtvami v prometnih nesrečah v prvih petih mesecih v času od 2011 do 2016 z dne 14.7.2016)

Leto	Smrtne prometne nesreče	Umrli udeleženci
2011	49	57
2012	31	31
2013	41	43
2014	31	36
2015	31	33
2016	52	53

Od začetka policijske stavke, od 18.11.2015 do vključno 23.1.2016 so policisti izrekli za 2.190.462,92 eur glob, v istem obdobju 2014 – 2015 so izrekli za 9.229.331,65 eur glob, v obdobju 2013 – 2014 pa za 10.305.374,55 eur glob.

Obenem velja opozoriti, da je od začetka stavke policistov do vključno 23.1.2016 (torej v prvih treh mesecih policijske stavke) policija zaznala 12.347 kaznivih dejanj. V istem obdobju 2014 – 2015 je bilo zaznanih 17.026 kaznivih dejanj, v istem obdobju 2013 - 2014 pa 21.262 kaznivih dejanj. V času policijske stavke je bilo z lastno dejavnostjo policistov zaznanih 1.139 kaznivih

dejanj, v istem obdobju 2014 – 2015 2.015, v istem obdobju 2013 – 2014 pa 3.131 kaznivih dejanj.

Število prekrškov v istem časovnem obdobju, pri čemer so izvzeti prekrški s področja cestnega prometa, je v času policijske stavke 3.069. V istem obdobju 2014 – 2015 je bilo teh prekrškov 8.193, v obdobju 2013 – 2014 pa 10.001.

(Vir: Odgovor Ministrstva za notranje zadeve na pisno poslansko vprašanje dr. Vinka Gorenaka v zvezi s posledicami policijske stavke z dne 14.7.2016)

Ministrica je **odgovorna tudi za bistveno večjo ogroženost policistov ob opravljanju njihovih delovnih nalog, kot izhaja iz narave dela**. Poleg dejstva, da policija nima ustreznih tehničnih sredstev, ki bi zagotavljala varno delo, je potrebno izpostaviti tudi pomanjkljivo usposabljanje policistov za opravljanje delovnih nalog na tak način, da ne ogrožajo njihove lastne varnosti. Zaradi neustrezne oziroma pomanjkljive usposobljenosti je že prišlo do več nepotrebnih tragičnih smrti policistov.

Zaradi iztrošenosti voznega parka in ostalih tehničnih sredstev policija ne more v polni meri opravljati svojih delovnih nalog, kar v veliki meri zmanjšuje zagotavljanje varnosti ljudi in premoženja. Ministrica je sicer obljubila novo opremo za policiste, vendar se ob tem zastavlja vprašanje, kako bodo to obljubo realizirali, saj je izvrševanje proračuna za 2016 že zaustavljeno.

7. oškodovanje državnega proračuna oziroma davkoplačevalcev

Slovenska policija se je nedavno pohvalila, da je kupila 30 nadzornih kamer (Revealmedia RS3-SX), in sicer za ceno 990,21 po kosu – osebna kamera oziroma bodycam je v tujini že stalna oprema policistov, s čimer se tudi zmanjšajo možnosti napadov na policiste za kar 90 odstotkov. Policija načrtuje nabavo še dodatnih 120 osebnih kamer. Ta nakup pa predstavlja neracionalno trošenje davkoplačevalskega denarja, kajti cena, po kateri je slovenska Policija nabavila kamere, daleč presega cene, ki jih je moč najti že na svetovnem spletu – npr. na angleški spletni strani je mogoče zaslediti kamero iste znamke ter enakih zmogljivosti za 154,99 funtov oziroma 181,99 EUR.

XII. JAVNA UPRAVA

Generalna ugotovitev, ki se tiče področja Javna uprava je, da niti ena koalicijska zaveza ni bila realizirana, stanje pa je dejansko katastrofalno v taki meri, kot še nikoli do sedaj. Javna uprave je z vlado dr. Mira Cerarja dosegla dno!

1. »PROGRAMSKE VIZIJE IN IZHODIŠČA«

V 2. točki, pod razdelkom »PROGRAMSKE VIZIJE IN IZHODIŠČA«, je v okviru Javna uprava poudarjeno, da bo Vlada RS zagotovila »okolje za razvoj profesionalnih potencialov javnih uslužbencev in kakovostnih javnih storitev« in sicer tako, da bodo postavili jasne cilje in kriterije uspešnosti (za razumevanje dobro opravljenega dela), zagotovili optimizacijo postopkov s poudarkom na preglednosti (transparentnosti), zagotovili prenos odgovornosti in pristojnosti na nosilce vsebin, zagotovili izvajanje standardov kakovosti in procesnega načina dela v javnem sektorju in omogočili prenos težišča odločanja v javnih zavodih na stran uporabnikov in plačnikov storitev. Pri tem bo bodo vzpostavili formalno zavezanost nosilcev javnih funkcij načelom zakonitosti, etičnosti, strokovnosti in transparentnosti.

Nič od tega ni bilo realizirano.

2. »PROGRAMSKI DEL KOALICIJSKEGA SPORAZUMA«

V 4. točki, pod razdelkom »PROGRAMSKI DEL KOALICIJSKEGA SPORAZUMA« pa so glede Javna uprava navedli naslednje ukrepe:

1. **Vse na enem mestu (VEM): ne deluje na številnih področjih, nič ni na novo vpeljeno** - točka 4.2., 4.3.,
2. **Informacijska družba** (točka 4.4.): v 4. točki ukrepov je določeno, da se bodo vpeljala sistematična izobraževanja javnih uslužbencev glede dviga digitalne kompetentnosti prebivalstva, kar se sploh ne izvaja; v 5. točki je določena digitalizacija storitev javne uprave preko »uporabne, prečiščene in odzivne digitalne platforme«, pri čemer bodo uvedli »merila in merjenja učinkovitosti ter uporabnosti platforme«, kar se tudi ne izvaja; v 8. točki je določena optimizacija IKT-podpore javne uprave s ciljem »večanja učinkovitosti, obvladovanja stroškov in prilagajanja konkurenčnosti, za optimalno izrabo človeških, materialnih in finančnih virov«, v 9. točki ukrepov pa je določena optimizacija javne IKT-infrastrukture, s ciljem »racionalizacije in združitve licenčnih pogodb, standardizacije in kataloga programskih rešitev ter zagotovitve enotne informacijske varnosti na nivoju celotne državne uprave« - rezultat vsega tega je zgolj **dejstvo, da je bil na novo ustanovljen in finančno ter kadrovske okrepljen Direktorat za informatiko**, kjer pa dlje od teoretičnih izhodišč, kljub enormni več-milijonski porabi finančnih sredstev (nabava programske in strojne opreme ter »državnega računalniškega oblaka (DRO)«, ki niso v funkciji) še niso prišli;
3. **Inovacijska infrastruktura** (točka 4.6.): v 2. točki ukrepov so napovedali »spodbujanje vseh vladnih služb k iskanju inovativnih, učinkovitih pristopov, postopkov, rešitev za povečanje učinkovitosti delovanja javne uprave in hkrati z zgledom in razvojnimi spodbudami spodbujati inovativno razmišljanje tudi v širši družbi«, kar pa absolutno ni realizirano oziroma je realizirano kvečjemu v nasprotnem smislu,
4. **Javna uprava** (točka 4.7.): **izpolnjena ni niti ena točka od 9 izrecno opredeljenih ukrepov** (jasni in transparentni kriteriji karijerne poti, jasni in transparentni kriteriji

odgovornosti, stalno usposabljanje javnih uslužbencev, zagon projektov VEM na nivoju javne uprave, povečanje odzivnosti in prožnosti pri upravnih storitvah, transparentnost, platforma za kakovostno sodelovanje z zainteresiranimi javnostmi, organizacijska racionalnost, gospodarno upravljanje) **oziroma so veliko slabši rezultati pod vodstvom te vlade, kot pa so kadarkoli bili v preteklosti;**

Izrecno je bila napovedana **»optimizacija strokovnega in transparentnega delovanja«** javne uprave, pri čemer naj bi bila vzpostavljena **»jasna in nezapletena organizacijska struktura«**, **»učinkovita komunikacija«**, **»hitro in prožno delovanje javne uprave«**, **»spoštovanje strokovnega dela«**, **»zgledno vodenje«** vodilnih v javni upravi, z **»zmanjševanjem političnih vplivov na kadrovanje in strokovno delo«** in **»ustvarjalno in spodbudno okolje za delovanje javne uprave«**. Nič od izrecno naštetega ni realizirano.

5. **Javne finance** (točka 4.8.): izrecno je določeno, da bo **»dinamika zniževanja primanjkljaja sektorja države na strani javnih odhodkov/izdatkov dosežena s podaljšanjem veljavnosti že sprejetih ukrepov za omejevanje plač in stroškov dela v Javni upravi«, kar ne drži oziroma je prišlo do izrecnega povečanja tako mase plač, kot stroškov dela v JU.**

V 4. točki ukrepov je izrecno določeno **»praktično izobraževanje javnih uslužbencev za črpanje, določitev meril za uspešnost črpanja in projektov ter ustrezno nagrajevanje glede na uspešnost glede učinkovite strukture in izboljšanja administrativne usposobljenosti za črpanje sredstev EU, kar se ne izvaja oziroma je stanje slabše, kot prej.**

6. **Lokalna samouprava** (točka 4.9.): **izpolnjena ni niti ena od 10 izrecno opredeljenih ukrepov** (ustrezna institucionalna rešitev na vladni ravni, podpora za črpanje evropskih sredstev, merila, prenos pristojnosti, dokončanje načrtovanja v prostoru, podpora sodelovanju in povezovanju Slovenije, inštitut odpoklica, preučitev možnosti optimizacije sofinanciranja investicij, interesne zveze občin, finančna samostojnost); pri tem je bilo izrecno napovedano v prvi polovici mandata vlade sprejetje **»Strategije razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji«**, ki naj bi odgovorila na vsa ključna vprašanja v zvezi z ustanovitvijo pokrajin, združevanjem občin in reformo sistema financiranja občin. **Strategije še vedno ni, prav tako pa ni dorečeno financiranje občin, še manj pa vse ostalo, kar je bilo napovedano.**

7. **Okolje in prostor** (točka 4.14.): v 5. točki ukrepov je izrecno določena **»uveljavitev osebne odgovornosti predstojnikov organov, ki ne zagotavljajo reševanja v roku«, kar ni izpolnjeno oziroma se roki še dodatno podaljšujejo.**

8. **Politični sistem in človekove pravice** (točka 4.15.): izrecno je v 2. točki ukrepov določena **»optimizacija števila ministrstev in podrejenih organov«, ki je pod to vlado sedaj več, kot prej, kar je ravno obratno od napovedanega. V 4. in 5. točki ukrepov so določene »preučitev možnosti e-volitev« in »pobuda za spremembo volilne zakonodaje«, kar nič ni realizirano.**

9. **Varnost** (točka 4.23.): v 3. točki ukrepov je bila napovedana **»racionalizacija in integracija funkcionalno podobnih poslovnih procesov upravnega dela ministrstva za obrambo, Slovenske vojske in Uprave RS za zaščito in reševanje (URSZR) v okviru enotnih organizacijskih enot«, kar ni bilo realizirano.**

3. »KOALICIJSKI PROJEKTI«

V 5. točki, pod razdelkom »KOALICIJSKI PROJEKTI«, je koalicija določila različne projekte, med katerimi je tudi »Projekt št. 4: Združitev upravljanja in vodenja IKT celotne javne uprave«. Ta projekt dlje od faze ustanovitve Direktorata za informatiko (pri čemer je na MJU tudi Direktorat za informacijsko družbo) in nekaj finančno zelo obremenilnih korakov (nabava programske in strojne opreme ter »oblačnih sistemov« na zalogo, ki torej niso v funkciji) ter nesmotrne (večji potni stroški in nove pisarne) premestitve nekaj deset informatikov iz upravnih enot (ostali državni organi nočejo aktivno sodelovati) na MJU, ni prišel. **Porabljena so bila milijonska davkoplačevalska sredstva za minimalen, če sploh kakšen, efekt.**

Tudi »Projekt št. 6: **Vse na enem mestu** (VEM)« - (VEM v okviru Centrov za socialno delo, VEM za pridobivanje dovoljenj in soglasij, VEM za poslovne subjekte, VEM za mlade, VEM za pomoč podjetjem v tujini) - **ni v niti eni točki realiziran.**

XIII. OBRAMBA IN ZAŠČITA

Področje obrambe in zaščite v vladi dr. Mira Cerarja nikoli ni bilo področje, ki bi mu vlada zagotovila primerno in potrebno pozornost glede na aktualne notranje in zunanje razmere. Pri pregledu zavez iz koalicijske pogodbe tako hitro ugotovimo, da na polovici mandata ni uresničena niti ena koalicijska zaveza. Sistem obrambe in zaščite še pod nobeno vlado ni bil tako podhranjen in eksistencialno ogrožen, kot je pod vlado dr. Mira Cerarja.

1. Na področju systemskega kriznega upravljanja ni bila sprejeta niti ena zakonska sprememba.

V času podpisovanja koalicijske pogodbe so domače in svetovne razmere bile povsem drugačne od trenutnega stanja, zato je razumljivo, da so v koalicijski pogodbi za to področje zapisne precej splošne namere oziroma spremembe, pretežno s ciljem »preučevanja«. Tako zunanje, kot notranje varnostne razmere so se v zadnjih dveh letih pomembno spremenile in bi nedvomno zahtevale spremembo celovitega sistema vodenja in kriznega upravljanja. Koalicija v tako prelomnih časih, razen popolne improvizacije, ki je bila še posebej očitna v času prvega, velikega, migrantskega vala, ni pripravila nobenih načrtov ali zakonskih okvirjev za soočanje z novimi varnostnimi izzivi. Celo minimalne spremembe zakona o obrambi, ki z omejenimi pooblastili dovoljujejo vključevanje Slovenske vojske, je sprejela na način, ki v primeru resnih varnostnih groženj ne omogoča polno angažiranje Slovenske vojske. Obenem je potrebno poudariti, da kljub nekaj predlogom SDS po vsaj delni spremembi sistema obvezne in rezervne sestave Slovenske vojske (npr. predlog o vzpostavitvi nacionalne garde), noben predlog ni bil sprejet. Namesto resne reforme obrambnega sistema, ki bi ustrezal močno spremenjeni varnostni situaciji, se nam obetajo le kozmetični popravki Zakona o obrambi in Zakona o službi v Slovenski vojski.

2. Opredelitev in identifikacija kritične infrastrukture v RS ter ukrepi za vzpostavitev sistema njene zaščite

Kljub dejstvu, da se na ministrstvu z navedenim področjem ukvarja vrsta strokovnjakov, rezultatov ni. Tako razen policijskih preverjanj o načinu zaščite glavnih infrastrukturnih objektov v državi ali lokalnih skupnostih (energetska postrojenja, vodni viri in objekti za vodooskrbo, ...), ki so jih pretežno izvajali pri upravljavcih posamezne infrastrukture in formalnega sprejema uredbe o določitvi kritične infrastrukture, še vedno nimamo nobenih konkretnih ukrepov za njeno zaščito. Tudi na tem področju je na polovici mandata vlada uspela zgolj s sklepom, ki nalaga nosilcem kritične infrastrukture državnega pomena oblikovanje ukrepov za njeno zaščito. Noben predlog normativno-pravnega akta s tega področja ni bil posredovan v obravnavo.

3. »Na ministrstvu za obrambo bomo izvedli racionalizacijo in integracijo funkcionalno podobnih poslovnih procesov upravnega dela ministrstva, Slovenske vojske in Uprave RS za zaščito in reševanje (URSZR) v okviru enotnih organizacijskih enot. Hkrati s tem bomo poskrbeli za boljše skupno delovanje in predhodno skupno usposabljanje zmogljivosti SV in URSZR za potrebe zaščite in reševanja pred naravnimi in drugimi nesrečami.«

Racionalizacija in integracija se na ministrstvu kaže pretežno v luči odhodov vojakov iz sistema in nesposobnosti ministrov za zagotavljanje potrebnih finančnih virov. Popolno ločenost sistema za zaščito in reševanje je ministrstvo »prikazalo« v času migrantske krize, kjer sta znotraj enega ministrstva delovala ločeno dva sistema. Ta dvojnost se je v največji meri izkazala v najbolj

negativni luči v primeru zagotavljanja materialnih dobrih tistim, ki so sodelovali pri varovanju južne meje oziroma pomoči pri delu z migranti. Tako v začetni fazi ministrstvo ni zagotovilo niti najosnovnejših potreb pripadnikom-vojakom Slovenske vojske (topli obroki, nastanitve v primerljivih lokacijah, kot jih je celo za rezervno sestavo zagotavljajo ministrstvo za notranje zadeve,...), v celotnem kriznem obdobju prehoda migrantov pa v izrazito krivičnem plačnem sistemu. Tako so vojaki delali za osnovno plačo in nekaj dodatkov, vodilni iz sistema zaščite in reševanja pa so si izplačevali nadure, posebne pogoje dela, terenske dodatke itd. in popolnoma netransparentno vodili nabave potrebnega blaga in storitev. Skupnih usposabljanj področja zaščite in reševanja in Slovenske vojske ni, prav tako je bil zavrnjen naš predlog, da bi nacionalna garda bila tista sila za pomoč v naravnih in drugih nesrečah, ki bi bila organizirana teritorialno. Slovenski vojski primanjkuje streliva za jurišne puške F2000S, vojaki si morajo osnovno opremo kupovati sami.

4. »Na področju varnosti izvajati programsko naravnano financiranje, ki bo omogočilo uresničljivo strateško planiranje in načrtovanje ter dolgoročno in ekonomsko učinkovito gradnjo ključnih večnamenskih zmogljivosti za zagotavljanje varnosti«.

Zaveza, ki bi ji vsaka resna vlada morala posvetiti največ časa, je za koalicijsko vlado Mira Cerarja več kot očitno nepomembna. V obdobju dveh let vlade sta bila ministrstvo za obrambo in Slovenska vojska soočena s popolnim kolapsom sistemov. Vlada in minister za obrambo v tem času nista zagotovila nobenega prepotrebnega dodatnega systemskega financiranja. In to kljub hvali vlade, kako so gospodarski trendi pozitivni. Celo več! Še nikoli se v samostojni Sloveniji ni zgodilo, da bi Slovenska vojska s strani vrhovnega poveljnika, predsednika republike, prejela negativno oceno o svoji pripravljenosti. To se je ponovilo v obeh letih te vlade, v zadnjem poročilu o pripravljenosti pa so povzete tudi navedbe zaveznitva (NATO), da je Slovenija neprimerna za neposredni oborožen boj oziroma za sodelovanje v kolektivni obrambi.

Kljub času, ki bi zahteval ravno obratne trende, kot jih kaže aktualna slovenska vlada za področje obrambe in zaščite, trendi kažejo na vsakodnevno zmanjševanje pripravljenosti in usposobljenosti naših oboroženih sil. Ob tem je vlada pokazala izrazito pristranski in selektiven odnos do razmer v Slovenski vojski v primerjavi s Policijo. Policija je po nekajmesečni stavki in pogajanjem uspela z nesorazmernimi dodatki glede na vojsko, prav tako pa je več kot očitno deležna tudi drugačne obravnave pri zagotavljanju nabave osnovnih in zaščitnih sredstev (npr. vodni top, zaščitna oprema za policiste, ..) Seveda ne nasprotujemo izboljševanju pogojev za policijo, a je potrebno oba sistema obravnavati systemsko in sočasno, predvsem pa obema kategorijama (policist, vojak) zagotavljati sorazmerne pogoje.

5. Karierna pot oziroma kadrovanje v sistemu je točka, kjer vlada, bolje rečeno del vlade – stranka SD, politično kadruje že od prvega dne. Tako so na ministrstvu za obrambo in v Slovenski vojski bili zamenjani praktično vsi ključni kadri, celo tisti ki so bili nastavljeni v času vlade Alenke Bratušek. Popoln kadrovska manjka in neprofesionalnost se je izkazala v aferi Telekom, kjer je minister za potrebe »nacionalnega interesa« želel izkoristiti lojalne kadre ter preko njih posegati v civilno sfero. Tako se stavki, ki so jih zapisali v koalicijsko pogodbo: »Na podlagi strokovnih in transparentnih meril in realnih potreb poskrbeti za natančno opredelitev in dosledno izvajanje karierne poti vseh, ki so zaposleni v nacionalno varnostnem sistemu.« bolj norčevanje iz resnične potrebe po meritokraciji, realno pa jih lahko beremo kot strankarsko

kadrovanje. V zvezi z ustreznim nagrajevanjem in zagotavljanjem finančnih virov, ki bi jih namenili za najnižje plačane pripadnike sistema, je potrebno posebej poudariti, da je koalicija zavrnila predlog SDS, ki bi nerazporejena sredstva, ki jih lahko državljani namenimo za posamezne organizacije, v višini 0,5% naše dohodnine namenili obrambnemu sistemu (gre za nekaj mio EUR letno).

6. Nadzor nad obveščevalnimi in varnostnimi službami je v času te vlade razkril popolno razsulo obeh (SOVA, OVS) služb.

Zadnja dogajanja v SOVI so širši javnosti znana, prav tako je znana namera nekdanjega ministra za obrambo Janka Vebra, da OVS nezakonito uporabi za civilno sfero. Rezultat opisanega stanja so tudi predlogi, ki naj bi jih pripravljali v vladajoči stranki in bi naj temeljili na konceptu združevanja obeh služb. Rešitev, ki je celo v svetovnih razmerah redka, očitno želi še dodatno prispevati k omejevanju neodvisnosti obeh služb, dodatnim posegom v civilne (ali obratno v vojaške) sfere in v še večji meri zmanjšati nadzor nad temi službami. Ker vseh zadev, obravnavanih na sejah službe za nadzor nad varnostnimi in obveščevalnimi službami, zaradi zaupnosti, ni mogoče razkriti, poznajo pa jih člani odbora, je potrebno poudariti, da kljub napovedim o spremembi Zakona o parlamentarnem nadzoru in Zakona o SOVI, ki so dejansko nujne, nič od napovedanega ni bilo uresničeno.

7. V zaključku pregleda dela vlade na področju obrambe in zaščite je potrebno posebej **izpostaviti zavezo koalicijske pogodbe v njenem uvodnem delu. Zapisano je: »Ta vlada je politična združba tistih parlamentarnih političnih strank, ki se zavedamo pozitivnih vrednotnih in razvojnih potencialov naših ljudi in države. Ne prisvajamo si jih, a smo jim pripravljeni služiti. Ob tem sta vlada in koalicija zavezani evropski ideji in vrednotam slovenske osamosvojitve.«**

Če pustimo ob strani »evropske ideje in pozitivne vrednote«, ki jih je koalicija izkazovala z vnovičnim ne-sprejemom evropske resolucije o totalitarizmih, neustavnim odvzemom mandata poslancu in državnemu svetniku, nereformiranim tožilstvom in sodstvom ter se ozremo na vrednote slovenske osamosvojitve, smo bili v teh dveh letih priča le še dodatni diskreditaciji naše osamosvojitve in njenih vrednot. Lahko le ugotovimo, da mandat te vlade zaznamuje dokončna sodna oprostitev jugo agresorjev (Gornja Radgona in polkovnik Popov), začetki pregona ključnih ljudi v vojni za Slovenijo (brigadir Krkovič), ponovni nastopi ministrov pri obujanju totalitarnih simbolov (pod rdečo zvezdo smo močnejši), prepovedi nastopov na temo slovenske osamosvojitve v javnih šolah tistim, ki so za samostojnost tvegali svoja življenja in omogočanje nastopom tistim, ki so bili proti osamosvojitvi ter neizmerna želja po multikulturni družbi, kjer sta slovenstvo in domoljubje potisnjena v drugi plan.

XIV. KULTURA

Koalicijska pogodba, ki zadeva področje kulture, se v ničemer ne uresničuje. Minister za kulturo, ki je bil pred zamenjavo ministrice v letošnjem letu dve leti njen državni sekretar, je za vso neoperativnost ministrstva za kulturo v polni meri soodgovoren.

Koalicijska pogodba je predvidevala:

1. prenovu kulturnopolitičnega modela;
2. strateško umestitev kulturne politike v izvajanje vseh politik na ravni države kot lokalnih skupnosti;
3. krepitev slovenske kulture, jezika, kulturne dediščine na celotnem slovenskem kulturnem prostoru;
4. podporo mednarodni umestitvi slovenske kulture;
5. zagotavljanje medijske svobode;
6. pospeševanje ljubiteljske kulture in kulturno-umetnostne vzgoje na vseh ravneh izobraževanja;
7. tesnejše sodelovanje kulturnega resorja z ostalimi resorji, z gospodarstvom in lokalnimi skupnostmi.

1. Finančna sredstva za kulturo so se v primerjavi z letom 2008 zmanjšala za 20%

Nobena od naštetih zavez se ni uresničila, niti se na nekaterih področjih kulture ne uresničujejo že dosedanje zaveze in obveze. Še več, področje kulture je bilo v celoti v zadnjih letih finančno močno, celo pretirano prikrajšano. Sredstva za kulturo so se v primerjavi z letom 2008 zmanjšala za 20%. Nekatera področja so zato ne samo programsko prizadeta, ampak celo v njihovi institucionalni substanci.

2. Neuresničevanje Normativnega programa vlade za leto 2016

Ministrstvo za kulturo ravno tako ne uresničuje Normativnega programa vlade za leto 2016, saj predvideni zakonski akti niso bili sprejeti. Še več, za letošnje leto predvideni zakonski predlogi, ki naj bi bili sprejeti do sredine leta, sploh niso bili niti predloženi v prvo obravnavo na vladi. Če izpostavimo samo Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK), ki naj bi omogočil prenovu kulturnopolitičnega modela, nima niti dobro pripravljenih podlag za resno obravnavo v javnosti; tudi Zakon o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe v kulturi (popularno Zakon o kulturnem evru), ki naj bi omogočal predvsem izboljšave na področju zanemarjene ali odsotne kulturne infrastrukture, ni prišel dlje kot to tega, da bi ga bilo potrebno na novo vsebinsko opredeliti in sprejeti.

Na popolno nesposobnost ministrstva kaže tudi to, da minister ni bil sposoben poslati v parlament do sredine letošnjega leta niti zakonsko obveznega poročila o uresničevanju Nacionalnega programa za kulturo, kaj šele da bi na primer lahko oblikoval oziroma pripravil kakovostno sprejemljive spremembe predvidenega ZUJIK-a.

Glede EU-sredstev naj bi bilo zagotovljenih v shemi 2014-2020 za 14 projektov na področju kulture (dejansko se mešajo v ta seznam tudi projekti, ki imajo s kulturo le zelo posreden in zabrisan stik: npr. center za kreativnost itd.) 34,5 milijona EUR.

3. Ministrstvo za kulturo je v zadnjih dveh letih pripravilo le troje res odmevnih stvari:

- **pripravilo je medijsko strategijo** (naj bi bila tudi podlaga za nov zakon o medijih) do leta 2024, ki so se ji odpovedali tudi člani strokovne komisije, ki naj bi jo pripravili;
- **s Kobilarno Lipica so združili hotelsko območje, kar je vlada Janeza Janše v mandatu 2004-2008 razdružila, ker je od države vzdrževana kobilarna vzdrževala** - napajala gostinsko-komercialni del. To je bilo vedno v interesu lokalne skupnosti, ki je sedaj spet uspela pridobiti ugodnosti. Kobilarna Lipica, ki ima izrazito državni in tudi simbolni pomen, je ponovno postala zgolj plen lokalnih interesov.
- **področje kulturne dediščine je finančno močno prikrajšalo in zanemarilo**, čeprav naj bi bil to »paradni konj« ministrice za kulturo v preteklih dveh letih. Obnovljeni gradovi propadajo, zanje ni pravih vsebin, tako da niti lokalna okolja niti država ne znajo za njih dobro poskrbeti (na primer Pišece, Turjak itd.).

Za leto 2017 načrtuje Ministrstvo za kulturo spremembo Zakona o medijih in Zakona o RTV Slovenija, nov Nacionalni program 2018-2022 in še nekatere druge zakone, s katerimi bodo glede na dosedanje nedelo in nesposobnost skušali zgolj doseči, da se bodo lahko sami akterji in podporniki take koalicije nenehno oblastno reciklirali in ohranjali monopol nad javnim mnenjem.

XV. SLOVENCİ V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Minister brez listnice, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu je na ministrskem mestu že drugi mandat, v času njegovega ministrovanja pa je ta resor, ki je pomemben za slovensko državo, saj je na tujem okoli pol milijona ljudi s slovenskimi koreninami, povsem nazadoval. Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu (Urad) je brez razvojne vizije, poleg tega se je v teh letih zapletel tudi v nepravilnosti, ki so jih razkrivali mediji in so sedaj tudi predmet revizije Računskega sodišča Republike Slovenije.

1. Netransparentna delitev proračunskih sredstev med manjšinske organizacije

Formalno ima Urad letne razpise za delitev sredstev med manjšinske organizacije in društva ter za dejavnost društev in organizacij Slovencev po svetu, vendar je ta delitev le navidezno transparentna, kajti s točkovanjem Urad dosega, da večino sredstev dobivajo organizacije, ki so v ideološkem polju obstoječe vlade. Civilnodružbene organizacije, ki se ukvarjajo z izseljeniško in manjšinsko problematiko in niso del etablirane leve politike, dobivajo iz leta v leto manj sredstev, čeprav lahko na vsakem koraku dokazujejo, da so zelo aktivne, veliko bolj od tistih, ki jih Urad obdaruje z velikimi proračunskimi sredstvi. Med njimi velja omeniti Svetovni slovenski kongres ali društvo Slovenija v svetu, prav tako so zunaj meja Slovenije zapostavljene manjšinske organizacije, ki temeljijo na krščanskih vrednotah.

2. Negospodarno trošenje proračunskih sredstev

Po pisanju medijev je zadnjem času prihajalo do zelo negospodarnega trošenja denarja z resnimi sumi na koruptivno in klientelistično delitev sredstev zasebnemu podjetju Domus, d.o.o., katerega lastnik je Branko Krajnik. Gre za podjetnika, ki mu mediji očitajo sporne poslovne prakse, od neplačevanje davkov in drugih prispevkov, neplačevanja obveznosti dobaviteljem, blokade računov in podobno, vendar ga je kljub temu Urad izbral kot najboljšega ponudnika in mu zaupal projekt digitalnega komuniciranja z javnostjo.

Od poletja 2015 do januarja 2016 je Urad podjetju Domus d.o.o. plačal 60 tisoč EUR za dejavnost na družbenih omrežjih Facebook in Twitter, vendar v tem času kljub plačilu niso zagotovili niti ene same objave. Spletna stran www.slovinci.si, ki bi morala delovati tudi v angleškem jeziku, kljub bogatemu plačevanju izvajalcu, ni delovala. Pri vremenskih podatkih na tej spletni strani pa niso bila navedena slovenska imena, Celovec in Trst sta bila zapisana samo z nemškim oziroma italijanskim poimenovanjem.

3. Urad brez vizije in strategije

V času ministrovanja ministra Žmavca se še ni zgodil kakšen pozitivni premik na področju vizije in strategije odnosa Slovencev zunaj meja Republike Slovenije. Na uradni spletni strani so nedotaknjeni akcijski načrti in drugi dokumenti še iz leta 2011. Pri programu »žensko izseljenstvo« je na spletni strani Urada dogodek z datumom 11. 12. 2012, za tem se na tem področju ni dogajalo nič. Tudi drugi dogodki na uradni spletni strani Urada kažejo na to, da se je čas za ta Urad ustavil v letu 2011 ali 2012 in da danes Urad le deli in razporeja proračunska sredstva, ne skrbi pa za vsebino.

4. Zanemarjanje sodobne migracije mladih in izobraženih Slovencev

Na uradni spletni strani Urada omenjajo aktivnosti iz leta 2011 na področju mladine, ko je bil sprejet Akcijski načrt podpore mladim Slovincem v zamejstvu in po svetu. Toda v zadnjih letih smo v Sloveniji priča novemu fenomenu, migracijam na deset tisoče mladih in izobraženih Slovencev na tuje. Ta akcijski načrt zdaleč ne sledi dogajanju v zadnjih letih. Celotna vlada bi v prvi vrsti morala vzpostavljati pogoje, da bi čim več mladih dobilo delo in priložnost doma, z mladimi, ki kljub vsemu odhajajo na tuje, pa vzpostaviti in ohranjati stike, jih obveščati o dogajanju doma in o priložnostih, ki se jim ponujajo ob morebitni vrnitvi v domovino. Urad in vlada nimata izdelane strategije za preskok v tako imenovano kroženje možganov ter še vedno le nemo in pasivno opazujeta velik beg možganov mladih Slovencev.